

En ekonomisk analys av sektorer som är beroende av havet

Underlag till inledande bedömning 2018 inom havsmiljöförordningen

Havs- och vattenmyndigheten
Datum: 2017-10-03

Omslagsfoto: Maja Kristin Nylander
ISBN 978-91-87967-73-3

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930, 404 39 Göteborg
www.havochvatten.se

En ekonomisk analys av näringar som är beroende av havet

Underlag för inledande bedömning 2018 inom havsmiljöförordningen

Bisnode

Mats Svensson, Tove Mathiasson, Anna Löfmarck, Miriam Kuflu

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:25

Förord

Havs- och vattenmyndigheten arbetar kontinuerligt med att kartlägga och övervaka den marina miljön och påverkan på densamma. För att få en bättre bakgrundsbild av de aktiviteter som påverkar och är beroende av havet har Havs- och vattenmyndigheten uppdragit Bisnode att göra en ekonomisk analys av relevanta sektorer.

Rapporten inkluderar de sektorer som uppfyller kriteriet att de påverkar eller är beroende av havet. Om det finns ett behov av åtgärder eller om en eventuell åtgärds kostnad ska bäras av viss sektor behöver utredas i samband med att ett åtgärdsprogram formuleras. Denna rapport ger en bit av bakgrunden i det svåra pussel som myndigheten har att lägga.

I denna rapport används en beprövad metod för skapa jämförbara förhållanden mellan sektorerna, där ägarnas vinstkrav och långivarnas räntor harmoniseras. Metoden gör inte anspråk på att djupdyka i företagens faktiska situation inom varje branchsegment och inte heller de bakomliggande orsakerna. Rapporten ska därför läsas som en övergripande kartläggning av sektorernas ekonomiska situation. Detta ska inte sammanblandas med de konsekvensanalyser som Havs- och vattenmyndigheten behöver göra innan en reglering förändras.

Göteborg 2017-03-27

Björn Sjöberg

SAMMANFATTNING.....	9
INLEDNING	9
RESULTAT OCH ANALYS AV SEKTORERNA	21
Marin turism & rekreation.....	21
Beskrivning av sektor och delsektorer	21
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	22
Vinstdynamik.....	22
Sjöfart	23
Beskrivning av sektor och delsektorer	23
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	23
Vinstdynamik.....	23
Fartygstillverkare/utrustning (Fartygstillverkning).....	24
Beskrivning av sektor och delsektorer	24
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	25
Vinstdynamik.....	25
Hamn och Stödtjänster.....	26
Beskrivning av sektor och delsektorer	26
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	26
Vinstdynamik.....	27
Marint fiske & vattenbruk.....	28
Beskrivning av sektor och delsektorer	28
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	28
Vinstdynamik.....	29
Vattenbyggnad & muddring (inga delsektorer).....	30
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	30
Vinstdynamik.....	30
Industri.....	31
Beskrivning av sektor och delsektorer	31
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	32
Vinstdynamik.....	32
Avfall och Avloppsverk	32
Beskrivning av sektor och delsektorer	32
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	33
Vinstdynamik.....	33
Areell näring	35
Beskrivning av sektor och delsektorer	35
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	35
Vinstdynamik.....	35

REGIONALA SKILLNADER	37
Västerhavet.....	37
Beskrivning av sektor och delsektorer.....	37
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	37
Östersjön.....	38
Beskrivning av sektor och delsektorer.....	38
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	38
Bottniska viken	39
Beskrivning av sektor och delsektorer.....	39
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015.....	39
 BILAGOR	 41
Bilaga 1 – Definitioner av ingående nyckeltal	41
Nyckeltal	41
Fördelningsanalys.....	42
Bilaga 2 – SNI kods urval och geografisk begränsning	44
Bilaga 3 - Detaljerad beskrivning av hur avloppsreningsverk, fiske samt lantbruk har hanterats i studien	52
Avloppsreningsverk	52
Fiske.....	54
Lantbruk	56
Bilaga 4 – Fördjupad data för delsektorerna.....	58
Detaljer Marin turism & rekreation.....	58
Fördelning Marin turism & rekreation	58
Detaljer Sjöfart.....	59
Fördelning Sjöfart.....	59
Detaljer Fartygstillverkning/utrustning	59
Detaljer Fartygstillverkning/utrustning	60
Fördelning Fartygstillverkning/utrustning	60
Detaljer Hamn och Stödtjänster	61
Fördelning Hamn och Stödtjänster	61
Detaljer Marint fiske & vattenbruk.....	62
Fördelning Marint fiske & vattenbruk.....	62
Detaljer Vattenbyggnad & muddring.....	63
Fördelning Vattenbyggnad & muddring.....	63
Detaljer Industri	64
Fördelning Industri	64
Detaljer Avfall och Avloppsverk	65
Fördelning Avfall och Avloppsverk.....	65
Detaljer Areell näring	66
Fördelning Areell näring.....	66

Detaljer Västerhavet	67
Detaljer Östersjön.....	67
Detaljer Bottniska Viken.....	68
REFERENSER	69

Sammanfattning

Som en del i den inledande bedömningen enligt havsmiljödirektivet önskar Havs- och vattenmyndigheten kartlägga ekonomin inom verksamheter som påverkar samt blir påverkade av havsmiljön.

Utgångspunkten är sjöfart, fiske, marin turism och rekreation, havsbaserad energi samt landaktiviteter med belastning på hav inom industri samt areell näring. Data för verksamheter har preciserats inom en viss zon runt Sveriges kustlinje. Syftet med studien är att belysa sektorernas ekonomiska situation.

Den företagsekonomiska analysen genomförs med hjälp av Simpler (se metod nedan). Dels för att visa värdet av de maritima näringarna i form av förädlingsvärde och sysselsättning och dels för att analysera sektorernas långsiktiga lönsamhet (ekonomiska konkurrenskraft).

Inledning

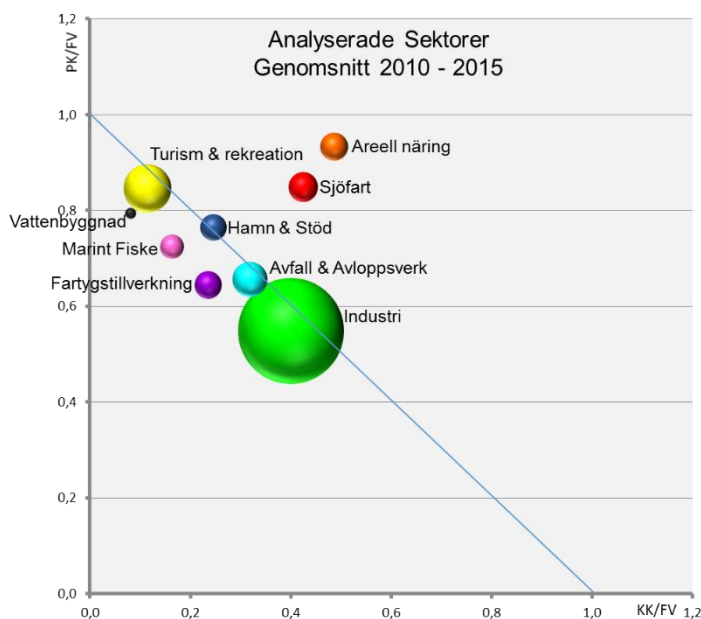
Analysen omfattar inte bara näringar som nyttjar havet för sina produkter utan även havsnära landaktiviteter som är beroende av havet som recipient, t.ex. industri och jordbruk. Dessa sektorer brukar traditionellt inte räknas som maritima men tillgången på havet som utsläppsmottagare är en förutsättning för branschernas överlevnad. Urvalet av sektorer har sitt ursprung i EU:s havsmiljödirektiv (reviderad bilaga 3).

De maritima sektorerna i studien, som nyttjar eller belastar den maritima miljön i Sverige, har beskrivits i ekonomiska termer, såväl i sin helhet samt per ingående sektor och delsektor (se definitioner i bilaga 2). De är indelade i landaktiviteter med belastning på hav (industri, avfallshantering och avloppsverk samt areella näringar) och maritima näringar vilka nyttjar havet som resurs i sin verksamhet.

Det samlade förädlingsvärdet de studerade sektorerna skapar är 164 miljarder kronor i genomsnitt per år under perioden 2010-2015. Störst förädlingsvärde och flest anställda finns inom sektorn Industri med belastning på hav (nedan förkortat Industri). Flest företag finns inom Areell näring med belastning på hav (nedan förkortat Areell näring).

De specifikt maritima näringarna är Marin turism & rekreation (förkortat Turism & rekreation), Fartygstillverkare/utrustning (förkortat Fartygstillverkning), Hamn & Stödtjänster, Marint fiske & vattenbruk (förkortat Marint fiske), Sjöfart samt Vattenbyggnad & muddring (förkortat Vattenbyggnad). Av dessa står Turism och rekreation för störst förädlingsvärde, flest antal anställda och flest antal företag.

Diagrammet nedan visar hur mycket värde sektorerna skapar i förhållande till varandra (storleken på respektive boll), samt huruvida sektorerna är ekonomiskt konkurrenskraftiga eller inte. Ett värde innanför den diagonala linjen innebär en bättre ekonomisk konkurrenskraft för en sektor än den som råder inom svenskt näringsliv i genomsnitt. Diagrammet visar även om sektorn är personal- eller kapitalintensiv (positionen längs vertikal respektive horisontell axel). Se stycket om metod för vidare förklaring av analysmodellen.

Sektorerna tillsammans har inte haft någon förädlingstillväxt från 2010-2015 samt en lägre sysselsättningsökning med lägre andel nya företag och en högre andel konkurser, detta jämfört med Sverige som helhet.

2010-2015	Tillväxt i Förädlingsvärde	Tillväxt i Sysselsättning	Tillväxt antal företag	Andel konkurser
Maritima Sektorer	-2 %	+5 %	+6 %	2,1 %
Sveriges näringsliv	+21 %	+12 %	+19 %	1,6 %

Lönsamheten är högst inom Fartygstillverkning och Vattenbyggnad och lägst inom Sjöfart och Areell näring.

De maritima sektorerna har högre andel aktiebolag, koncernanslutna företag och utlandsägda företag än näringslivet i stort. Sektorerna har högre andel export (34%) än svenskt näringsliv (21%). Soliditeten är högre än i riket (45% respektive 36%). Bruttoinvesteringsnivån är lägre (5% respektive 15% av omsättningen).

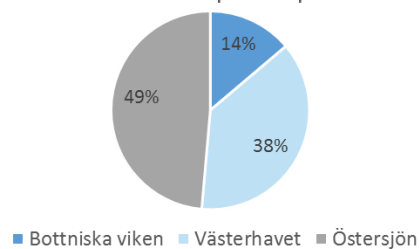
Geografisk analys

Tre regioner ingår i studien (Egentliga Östersjön, nedan kallad Östersjön, Västerhavet samt Bottniska viken). Östersjön står för störst del (49%) av förädlingsvärdet.

Maritima Sektorer	Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år	164 021 600
Omsättning/år	787 478 147
Exportandel (i första led)	33,7%
Rörelseresultat/år	36 912 131
Personalkostnad/år	104 862 129
Kapitalkostnad/år	56 263 389
Personaleffektivitet	0,64
Kapitaleffektivitet	0,34
Simpler-index	0,98
Ren vinst (EVA)/år	2 896 083
Antal anställda/år	197 393
Antal företag/år	46 528
Soliditet	44,8%
Investeringar/år (Brutto)	40 749 807
Investeringar/år (Netto)	24 838 126
Vinstdynamik (EVA)	+/- 3 826 756

Maritima Sektorer	2010-2015
(FV)	-2%
Tillväxt (Anst)	5%
(Ftg)	6%
Konkurser (AB)	2,1%

Andel värdeskapande per hav

Finansiering av eventuella åtgärder och lönsamhet

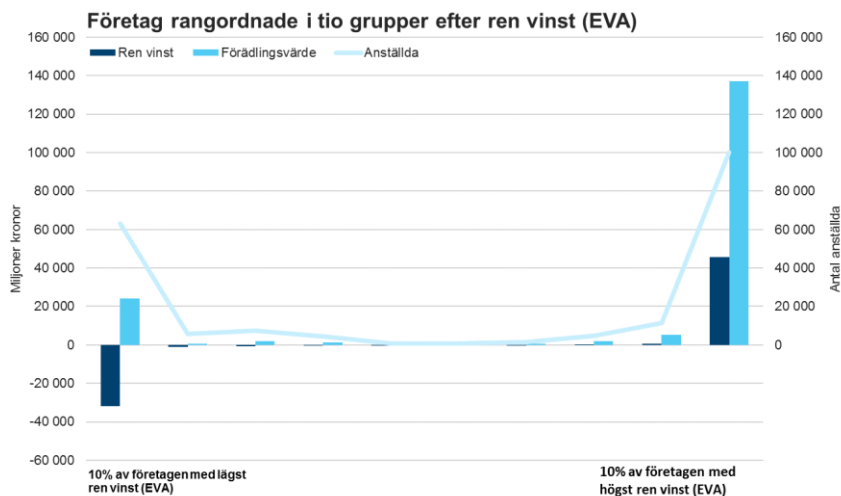
För att få en ökad förståelse hur sektorerna påverkas av eventuella åtgärds kostnader har total vinstnivå för varje sektor beräknats. Den rena vinsten (EVA) är det som återstår av förädlingsvärdet efter att kostnader för personal och kapital (enligt genomsnittet i Sverige) har betalats. Denna rena vinst kan användas för ytterligare utdelning till ägare utöver genomsnittet i Sverige, men också för investeringar och annan kostnadstäckning vilket gör att den är mer intressant att använda i detta sammanhang än den redovisade vinsten. Den redovisade vinsten är mer påverkbar individuellt i varje bolag inom ramen för skattelagstiftningen.

För att ytterligare förstå hur sektorerna påverkas av ytterligare kostnader har spridningen av rena vinster kartlagts (som vinstdynamik, ett spridningsmått som förklaras ytterligare i bilaga 1). Tanken är att visa spridningen *inom* sektorn, för att synliggöra vidden hos den naturliga variationen i ekonomisk konkurrenskraft de enskilda företagen inom sektorn redan visar sig kunna absorbera genom sin fortlevnad.

Det kan också råda olika marknadsförutsättningar i de olika sektorerna, som gör att företagen har olika möjligheter att påverka sin lönsamhet (global konkurrens, förmåga att sätta priser etc.). Existerande företag i sektorn anpassar sig över tid till dessa förutsättningar, vilket den ekonomiska konkurrenskraften och spridningen i rena vinster speglar i analysen.

Diagrammet nedan visar spridningen av företag i de maritima sektorerna. Samtliga företag har rangordnats utifrån ren vinst (EVA) och delas in i tio lika

stora grupper. Den rena vinsten kan vara både negativ och positiv.

Företagen inom de maritima sektorerna är polariserade. De 10% företag med lägst och de 10% företag med högst ren vinst, står tillsammans för 93% av totala förädlingsvärdet och 82% av antalet anställda inom sektorn. De resterande 80% av företagen är mindre utifrån storlek på förädlingsvärde och antal anställda. De är också mer jämnt fördelade utifrån ren vinst.

Förädlingsvärde per anställd och år är cirka 900 tusen kronor i genomsnitt både i maritim sektor och i Sverige. För de 10% företag med högst ren vinst, de mest ekonomiskt konkurrenskraftiga, är förädlingsvärdet närmare 1 400 tusen kronor per anställd (1 240 tkr i Sverige). Motsvarande värde för de företagen med lägst konkurrenskraft är knappt 400 tusen kronor per anställd (460 tkr i Sverige).

Den årliga samlade rena vinsten i maritima verksamheter, inklusive havsnära industri och areell näring som belastar havet, är nästan 2,9 miljarder kronor under den analyserade perioden. Märk väl att den analyserade perioden har varit en generellt stark period för hela Sveriges näringsliv. I en period med svagare utveckling kan tillgängligt vinstutrymme se väsentligt annorlunda ut.

Spridningen i ren vinst (vinstdynamiken, se bilaga 1) för maritima sektorer som en gemensam grupp är större än den årliga vinsten (+/- 3,8 miljarder). Det kan indikera vinstvariation mellan enskilda år, men också att vinstmarginalerna skiljer sig mellan de olika sektorerna

Metod

För att kunna bedöma ett företags förmåga att betala sina löpande kostnader och skulder kan olika ekonomiska nyckeltal studeras. Ofta sägs en hög likviditet visa på en kortsiktig betalningsförmåga, medan en hög soliditet visar på långsiktig betalningsförmåga och en mindre känslighet för störningar. Men

ett företags faktiska möjligheter att addera kostnader eller investeringar till sitt nuvarande läge, t ex som en följd av påförda åtgärds-kostnader, kräver en analys av företagets hela ekonomi över tid med hänsyn tagen till såväl resultaträkning som balansräkning. Simplermetoden bedöms som lämplig för detta syfte, eftersom den fångar in ett företags, eller en hel sektors, ekonomiska konkurrenskraft i sin helhet, under ett eller flera år. Metoden kan också användas för att se vad som händer med företagets/sektorns konkurrenskraft om ytterligare kostnader eller investeringar måste göras, se faktaruta.

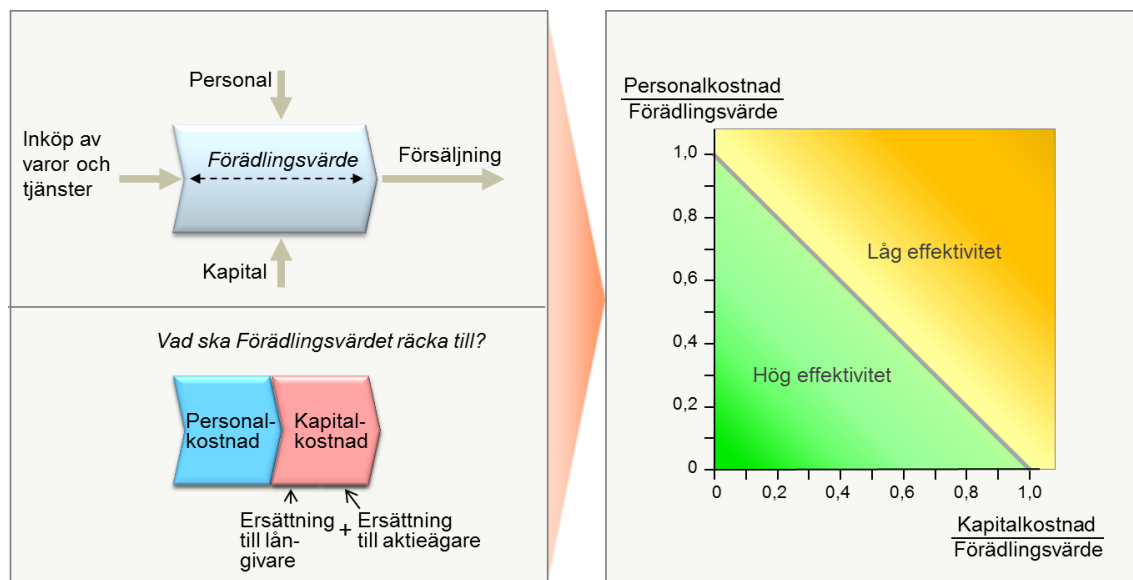
Simplermetoden

Simplermetoden har ett etablerat sätt att mäta ekonomisk effektivitet sedan 1990-talet, vilket beskrivs i boken *Simpler Management – en enklare väg till företagsstyrning* (Anders Grufman, Ekerlids 2001). Metoden använder äkta siffror i årsredovisningar hos aktiebolag såsom de rapporteras till Bolagsverket. Ett företags årsredovisning kan anses vara den bästa uppskattningen av företagets lönsamhet som går att göra, då siffrorna (åtminstone i de något större verksamheterna) är granskade av revisorer och bokslutsdata ligger till grund för företagets deklara-tionsuppgifter till Skatteverket. Simplermetoden är flitigt använd bland landets kommuner, regioner och myndigheter som Tillväxtverket, just för att den använder äkta bokslutsdata för samtliga aktiebolag i en geografi eller bransch och därmed kan fånga in en sektors eller ett områdes huvudsakliga ekonomiska aktivitet.

Simplermetoden – hur fungerar den?

Simplermetoden har sitt ursprung i nationalekonomisk produktionsteori. Här ses produktion som lika med förädlingsvärde och det är den produktionen som skall vara effektiv. Förädlingsvärdet är företagets försäljning minskat med inköp av varor och tjänster samt avskrivningar.

De kostnaderna som krävs för att skapa förädlingsvärdet är personalkostnader samt kapitalkostnader. Personalkostnaderna är företagets kostnader för sin personal. Kapitalkostnaderna består dels av kostnader för lånat kapital och dels av kostnader för det egna kapitalet. Som bas för att beräkna kostnaden för lånade pengar används den långa räntan, marknadsräntan för lån längre än ett år (i Sverige räntan på 10-årig statsobligation). För eget kapital beräknas kostnaden som den långa räntan plus nio procent förväntad avkastning till ägarna. De nio procenten är den avkastning utöver långa räntan som Sveriges näringsliv har gett i genomsnitt under ett antal konjunkturcykler.

När vi använder långa räntan för lånat kapital samt långa räntan plus nio procent för eget kapital hamnar Sveriges näringsliv på den diagonala linjen 1-1. Vi får därmed ett visuellt riktmärke för vad som är en genomsnittlig ekonomisk konkurrenskraft (effektivitet, lönsamhet) i hela näringslivet. Positionen i Simplerdiagrammet visar om verksamheten är personalintensiv eller kapitalintensiv samt hur ekonomiskt konkurrenskraftig (effektiv, lönsam) den är.

Exempel på beräkning enligt Simplermetoden

Ett företag säljer under ett år för 100 mkr och köper in varor och tjänster för 40 samt skriver av sina tillgångar med 10.

Förädlingsvärdet är då $100 - 40 - 10 = 50$ mkr. Lönekostnaden i företaget är 30 mkr. Samtidigt har företaget ett totalt kapital på 1100 mkr, uppdelat i 1000 mkr främmande (upplånat) kapital och 100 mkr i eget (av aktieägarna insatt) kapital. Vi räknar med lång ränta 1%. Kapitalkostnaden är då $0,01 \cdot 1000 + 0,10 \cdot 100 = 20$ mkr.

Företagets lönsamhet i Simpler blir då:

Personaleffektivitet $30/50 = 0,60$

Kapitaleffektivitet $20/50 = 0,40$

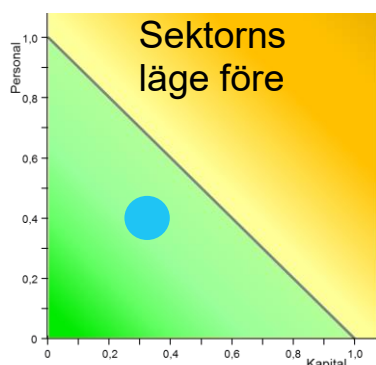
Totalt Simplerindex 1,00 dvs genomsnittligt god konkurrenskraft.

Kapitalintensiva verksamheter gör regelbundet stora investeringar. Om de belastas med avkastningskravet i Simplermetoden blir belastningen hög initialt i investeringscykeln, med sämre ekonomisk konkurrenskraft som följd.

Verksamhet som är mycket personalintensiv har ofta nära till ett läge där förädlingsvärdet inte riktigt räcker för att betala lönerna. En ägare kan avstå från marknadsmässig avkastning på sitt egna kapital under något eller några år för att motstå konkurs. Men personalens kontrakterade löner måste företaget dock alltid klara av att betala.

Anpassning av Simplermetoden i denna studie

I denna studie har de olika aktörerna i sektorerna visualiserats i diagrammet med sina nationella ekonomiska data i genomsnitt för den senaste

sexårsperioden. Den ekonomiska konkurrenskraften (lönsamhetsnivå i form av ren vinst) och vinstdynamiken (spridning av rena vinster) i sektorn tillsammans med övriga nyckeltal kan utgöra underlag för en analys av utrymme för framtida kostnadsökningar.

Vinstdynamiken visar den spridning av lönsamhet som redan finns inom sektorn och som befintliga aktörer uppenbarligen anpassar sig att överleva med. Är vinsspridningen inom

sektorn stor kan det indikera att sektorn kan absorbera eventuella kostnadsökningar utan att det innebär omfattande konsekvenser.

Se bilaga 1 för detaljerad beskrivning över beräkningen av ingående nyckeltal.

Urval och skattningar

Avgränsning och data för sektorer

Totalt finns data för drygt 1 290 000 svenska näringsverksamheter gällande perioden 2010-2015 i samtliga bolagsformer.

De maritima sektorerna definieras initialt av ett urval SNI-koder, som i samråd med uppdragsgivaren bedömdes påverka och/eller utnyttja den marina miljön. Urvalet utgick från identifierade teman för antropogena tryck, utnyttjanden och mänskliga aktiviteter i den maritima miljön, från European Commission Directorate C – Quality of Life, Water & Air (CTTEE_14-2016-04) (ref 1), samt från Havs- och vattenmyndighetens rapport – God Havsmiljö 2020 (ref 2).

190 SNI koder (av 821) delades in i 9 sektorer och 31 delsektorer. Till det initiala SNI kodsurvalet adderades 80 verksamheter inom Vattenbyggnad (genom sin binäring eller verksamhetsbeskrivning). 186 bolag som är tillståndspliktiga enligt miljöbalken, samt årligen redovisar utsläpp till vatten, men från andra verksamhetskoder än de utvalda adderades till urvalet. Ytterligare 658 bolag från Vinnovas kartläggning av maritim näring från 2013 (ref 3) tillfördes också studien. Totalt analyserades 72 571 verksamheter under åren 2010-2015.

	Sektor	Delsektor
		Kustnära hotell/logi & besök
		Kustnära restaurang
		Båttillverkning/utrustning
		Fritidshandel
		Reguljär passagerartrafik
		Icke reguljär passagerartrafik
		Godstrafik
		Fartygstillverkare
		Fartygsreparation/Underhåll
		Fartygsuthyrning/Leasing
		Hamnar
		Sjötransporttjänster
		Marint yrkesfiske & vattenbruk
		Fisk- & skaldjursberedning
		Fiskepartihandel
		Fiskedetaljandel
	Vattenbyggnad & muddring	Vattenbyggnad & muddring
		Kemisk
		Life Science
		Livsmedel
		Stål/Metall/Verkstad
		Trä/Papper/Massa
		Gruvor/Utvinning på land
		Avfallshantering
		Avloppsreningsverk
		Odling
		Kött & Ägg & Fisk
		Mjök
		Djur
		Skog

Komplett tabell med utvalda SNI koder samt geografisk begränsning finns beskriven i bilaga 2.

Delsektorn avloppsreningsverk volymjusterades med hjälp av uppgifter från Svenskt Vatten samt SCB data för utsläppta vattenvolymer (ref 4). Fisket kalibrerades mot Havs och Vattenmyndighetens egen samt EU statistik över svensk fiskenäring (ref 5 och 6). Se bilaga 3 för en redogörelse för hur anpassningarna har gjorts i dessa sektorer.

För sektorerna Sjöfart, Hamn & Stödtjänster, Fartygstillverkning/utrustning, Marint fiske & vattenbruk samt delsektorerna Båtbyggnad och Båthandel inom Marin turism & rekreation har verksamheter i hela Sverige kartlagts. Med bedömningen att de i väsentlighet utövar maritim verksamhet oavsett var verksamheten är belägen i Sverige.

För Industri, Areell näring, Avfall & avloppsverk samt Fritidshandel inom Marin turism & rekreation har verksamheter inom 5 km från kustlinjen tagits med i studien. Med bedömningen att dessa sektorer påverkar och nyttjar den maritima miljön inom detta avstånd. Urvalet för den rena Besöksnäringen och för Restaurang har begränsats till 1 km från kustlinjen, där de i väsentlighet kan anses vara beroende av närheten till den maritima miljön.

Övriga bolagsformer

För aktiebolag används alltid företagets årsredovisningar. För bolag i andra bolagsformer som t ex enskild firma, handelsbolag och ideell förening har skattningar av värden gjorts för att de ska kunna ingå i analysen.

SCB har tillgänglig statistik för omsättning och antal anställda i intervall för övriga bolag. Bisnode har gjort en uppskattning av var i intervallet dessa företag har sin verkliga omsättning och antalet anställda. Därefter har övriga parametrar i Simplermetoden beräknats genom att utgå ifrån ett genomsnittligt typföretag (aktiebolag med komplett redovisning) i Sverige inom respektive delbransch.

Personalkostnader uppskattas med hjälp av genomsnittslöner hos aktiebolag i samma delbransch (typ av verksamhet) multiplicerat med antalet anställda i det enskilda företaget. Genomsnittslöner ges alltså av aktiebolagens bokslutsdata och det finns därmed en osäkerhet kring om genomsnittslönerna för aktiebolagen kan sägas vara de samma för andra bolagsformer.

Kapitalet är också svårt att uppskatta i en enskild firma eftersom eget kapital endast finns i aktiebolag. Någon officiell balansräkning finns inte. Bisnode har uppskattat att kapitalet är proportionellt mot omsättningen för aktiebolag i samma delbransch. Vi kan anta att större enskilda bolag, t ex storskaligt fiske eller lantbruk, drivs som aktiebolags-liknande företagande med förväntad avkastning till ägarna. Vi antar därför att kapitalet är proportionellt mellan

omsättning och kapital för större enskilda firmor på samma sätt som för aktiebolagen inom delbranschen.

Små enskilda näringsidkare har inte satt in något aktiekapital som ägare av aktiebolag har gjort. De får i analysen inget avkastningskrav för motsvarigheten till eget kapital. Det räcker om förädlingsvärdet täcker lönekostnaden och räntan på lånat kapital.

Sektor	Typ av data	Kommentar
Marin turism & rekreation	Bokslutsdata/ omsättnings- och anställda- intervall tillgängliga via SCB	För andra bolagsformer än aktiebolag görs en uppskattning med flera osäkerheter, bland annat används de genomsnittslöner och kapitalfördelningar som finns i aktiebolagen.
Sjöfart	Bokslutsdata/ omsättnings- och anställda- intervall tillgängliga via SCB	Nästan bara aktiebolag inom sjötransporter minimerar osäkerheten.
Fartygstillverkning/ utrustning	Bokslutsdata/ omsättnings- och anställda- intervall tillgängliga via SCB	Nästan bara aktiebolag inom fartygsbyggnad minimerar osäkerheten.
Hamn & Stödtjänster	Bokslutsdata/ omsättnings- och anställda- intervall tillgängliga via SCB	Nästan bara aktiebolag inom hamn & stödtjänster minimerar osäkerheten.
Marint fiske och vattenbruk	Bokslutsdata/ omsättnings- och anställda- intervall tillgängliga via SCB	Övervägande andel av värdeskapandet och sysselsättningen sker i aktiebolagsform, som minimerar osäkerheten i analysen. För andra bolagsformer än aktiebolag inom själva fisket görs en justering av omsättningsintervall samt sysselsättning med egen data från Havs och Vattenmyndigheten och EU statistik över svensk fiskerinäring. På det här viset ökar träffsäkerheten för bedömningen av

Sektor	Typ av data	Kommentar
		lönsamheten i fiskeverksamheter.
Vattenbyggnad & muddring	Bokslutsdata/ omsättnings- och anställda- intervall tillgängliga via SCB	För andra bolagsformer än aktiebolag görs en uppskattning med flera osäkerheter, bland annat används de genomsnittslöner och kapitalfördelningar som finns i aktiebolagen.
Industri med belastning på hav	Bokslutsdata/ omsättnings- och anställda- intervall tillgängliga via SCB	Nästan bara aktiebolag i industribranscherna minimerar osäkerheten.
Avfall & avloppsverk	Bokslutsdata/ omsättnings- och anställda- intervall tillgängliga via SCB	Nästan bara aktiebolag inom avfall & återvinning minimerar osäkerheten. För avloppsreningsverk har vi justerat den ekonomiska sammanställningen så att omsättningen översatt till volymproduktion motsvarar SCB statistik över utsläppta vattenvolymer längs våra kuster. Antalet reningsverk är inte justerat.
Areell näring med belastning på hav	Bokslutsdata/ omsättnings- och anställda- intervall tillgängliga via SCB. Jordbruksverkets statistik.	För andra bolagsformer än aktiebolag görs en uppskattning med flera osäkerheter, bland annat används de genomsnittslöner och kapitalfördelningar som finns i aktiebolagen. Avstämning görs även med data från jordbruksverkets egna undersökningar om lönsamhet, vilket ökar träffsäkerheten för bedömningen av jordbruksverksamheter

Se Bilaga 3 för en mer detaljerad beskrivning av hur lantbruk, fiske och avloppsreningsverk har hanterats.

Resultat och analys av sektorerna

Sektorerna redovisas sammanfattningsvis nedan. Först redovisas de specifikt maritima näringarna, därefter de landaktiviteter som belastar hav (Industri, Avfall och avloppsverk samt Areell näring). Fördjupad ekonomisk data för de olika delsektorerna som analyserats i varje sektor finns i bilaga 4.

Marin turism & rekreation

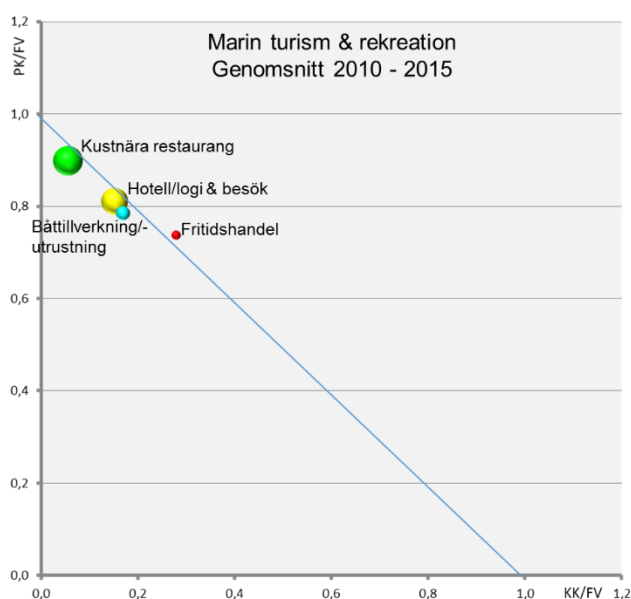
Beskrivning av sektor och delsektorer

Delas in i delsektorerna Kustnära restaurang, Kustnära hotell/logi & besök, Fritidshandel samt Båttillverkning/-utrustning. Kustnära restaurang samt Kustnära hotell/logi & besök dominerar bland delsektorerna. Fritidshandeln utgörs av uthyrning och leasing av sport och fritidsutrustning samt båthandel, där båthandeln dominerar med närmare 90 % av förädlingsvärdet skapas av tre fjärdedelar av företagen (men med starkare ekonomisk konkurrenskraft inom sport och fritidsutrustning).

Betydande exportandel inom Båttillverkning/-utrustning (fritidsbåtar med tillbehör). Mest värde genereras i Östersjön.

Turism & rekreation		Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år		20 323 161
Omsättning/år		65 218 190
Exportandel (i första led)		6,6%
Rörelseresultat/år		2 236 322
Personalkostnad/år		17 197 563
Kapitalkostnad/år		2 322 492
Personaleffektivitet		0,85
Kapitaleffektivitet		0,11
Simpler-index		0,96
Ren vinst (EVA)/år		803 106
Antal anställda/år		45 115
Antal företag/år		9 461
Soliditet		34,7%
Investeringar/år (Brutto)		4 179 838
Investeringar/år (Netto)		3 193 762
Vinstdynamik (EVA)		+/- 1 211 399

Turism & rekreation		2010-2015
	(FV)	47%
Tillväxt	(Anst)	23%
	(Ftg)	17%
Konkurser	(AB)	2,5%

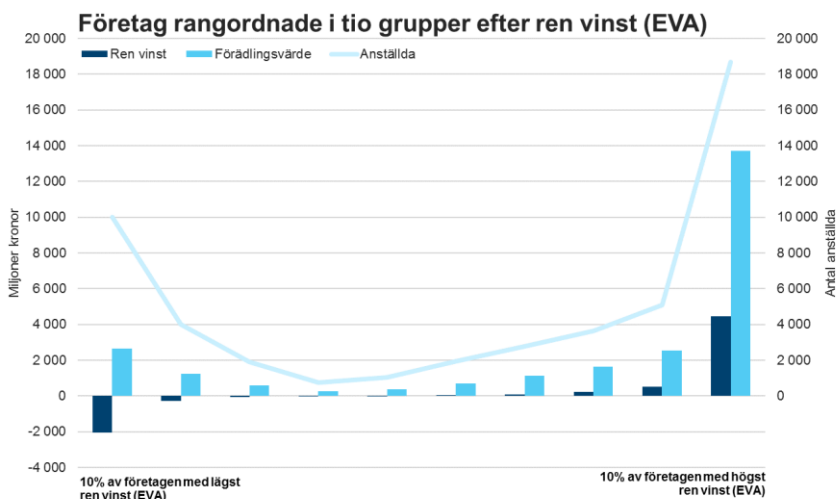

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

Sektorn växer starkare än Sverige som helhet i värde och sysselsättning, med god ekonomisk konkurrenskraft (lönsamhet). Högre andel konkurser än i Sverige som genomsnitt.

Vinstdynamik

Marin turism & rekreation visar jämnare fördelning av var förädlingsvärdet än Sverige och maritima näringarna som helhet, med 66% av det totala förädlingsvärdet i grupperna med högst och lägst lönsamhet. 57% av de anställda återfinns i dessa grupper, vilket betyder att nästan hälften av de sysselsatta återfinns i det breda (80%) mellanskiktet mellan polgrupperna. Sektorn visar också lägst värden av samtliga sektorer när det gäller förädlingsvärde per anställd, där snittet ligger på knappa 500 tkr och inte stiger till mer än 735 tkr för de mest ekonomiskt konkurrenskraftiga företagen samt är under 270 tkr för de minst ekonomiskt konkurrenskraftiga.

Sammantaget för Marin turism & rekreation gäller att den rena vinstnivån är +803 mkr. Det finns en stor vinstvariation inom sektorn (+/- 1211 mkr).

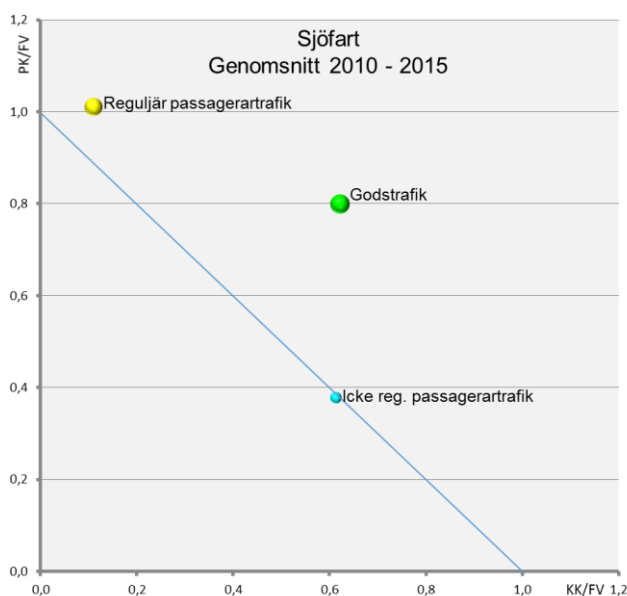
Sjöfart

Beskrivning av sektor och delsektorer

Sektorn består av Godstrafik, Reguljär passagerartrafik och Icke reguljär passagerartrafik. Det finns en markant högre andel aktiebolag, koncernanslutna och utlandsägda företag inom sektorn, jämfört med Sverige som helhet och i likhet med sektorn Industri (dessa båda sektorer har de högsta andelarna här). Västerhavet och Östersjön dominerar inom genereringen av förädlingsvärde.

Sjöfart	Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år	7 777 353
Omsättning/år	36 473 721
Exportandel (i första led)	0,4%
Rörelseresultat/år	-127 499
Personalkostnad/år	6 280 648
Kapitalkostnad/år	3 305 558
Personaleffektivitet	0,81
Kapitaleffektivitet	0,43
Simpler-index	1,23
Ren vinst (EVA)/år	-1 808 853
Antal anställda/år	11 747
Antal företag/år	896
Soliditet	40,3%
Investeringar/år (Brutto)	-319 345
Investeringar/år (Netto)	-673 608
Vinstdynamik (EVA)	+/- 129 248

Sjöfart	2010-2015
(FV)	28%
Tillväxt (Anst)	-25%
(Ftg)	-3%
Konkurser (AB)	1,8%

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

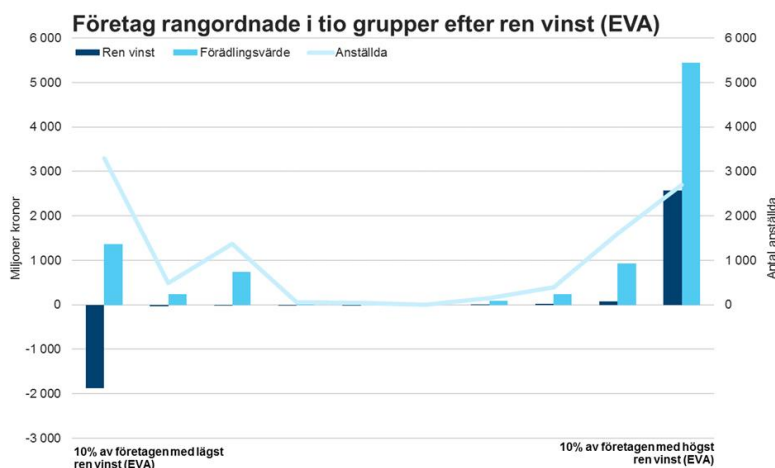
Svag position för Sjöfart, med en genomsnittlig årlig negativ vinstnivå på knappt -2 mdr kr under 2010-2015. Svagare ekonomisk konkurrenskraft inom Godstrafik och Reguljär passagerartrafik än inom Icke reguljär passagerartrafik (den enda delsektor som når genomsnittlig ekonomisk konkurrenskraft i perioden).

Sektorn har en högre tillväxt i förädlingsvärde än Sverige (+28% mot +21%) samtidigt som det sker en minskad sysselsättning (-25 % mot +12%). Tillväxten kan förklaras av en stark uppgång i befraktningen 2014-15 och sysselsättningsminskningen beror på omflaggningar av konkurrenskraftsskäl samt rationaliseringar. Sektorn har en negativ investeringsnivå vilket betyder att företagen sammantaget sålt av tillgångar i perioden.

Vinstdynamik

Inte lika utpräglad polarisering inom Sjöfart, med 75 % av det totala förädlingsvärdet skapat i företagen med bäst och sämst lönsamhet. Även

sysselsättningen sprids jämnare inom Sjöfart, men fortfarande arbetar en majoritet av de anställda (60 %) i företagen med bäst och sämst lönsamhet. Genom det begränsade antalet företag i gruppen får enskilda verksamheter större genomslag i statistiken, där Tallink Silja gör att tredje lägsta percentilen sticker ut i diagrammet. Förädlingsvärde per anställd ligger som Sverige på 900 tkr i genomsnitt, men är väsentligt högre på över 2 000 tkr för de mest ekonomiskt konkurrenskraftiga företagen och runt 400 tkr för de med lägst ekonomisk konkurrenskraft.

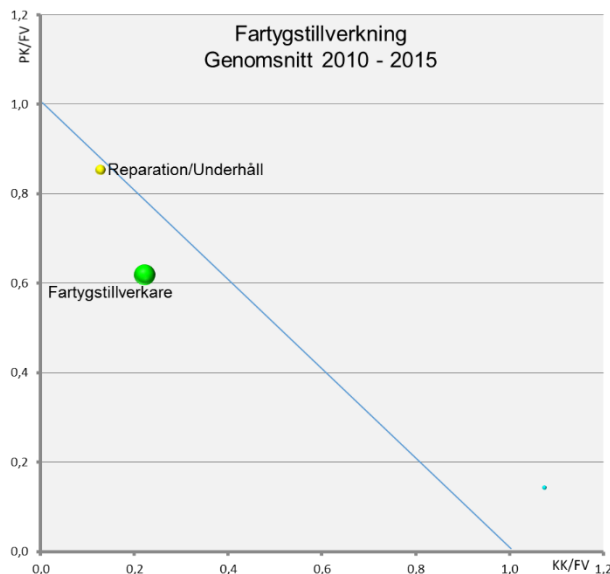
Sammantaget för Sjöfart gäller att den rena vinstnivån är låg, -1,8 miljarder. Det finns mycket begränsade vinstvariationer inom sektorn (+/- 129 mkr)

Fartygstillverkare/utrustning (Fartygstillverkning)

Beskrivning av sektor och delsektorer

Sektorn består av Fartygstillverkare, Fartygsreparation/Underhåll samt Fartygsuthyrning/leasing. Fartygstillverkare dominerar, främst beroende på företaget Cargotec – som ensamt står för 38 % av förädlingsvärdet, 60 % av den rena vinsten och 26 % av de anställda inom sin delsektor. Det finns en högre andel aktiebolag, koncernanslutna och utlandsägda företag inom sektorn, jämfört med Sverige som helhet. Betydande andel export jämfört med hela Sverige. Västerhavet dominerar inom genereringen av förädlingsvärde.

Fartygstillverkning		Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år		6 549 490
Omsättning/år		25 034 316
Exportandel (i första led)		39,1%
Rörelseresultat/år		1 451 697
Personalkostnad/år		4 220 327
Kapitalkostnad/år		1 541 692
Personaleffektivitet		0,64
Kapitaleffektivitet		0,24
Simpler-index		0,88
Ren vinst (EVA)/år		787 472
Antal anställda/år		7 030
Antal företag/år		1 145
Soliditet		33,0%
Investeringar/år (Brutto)		199 896
Investeringar/år (Netto)		-502 886
Vinstdynamik (EVA)		+/- 124 994
Fartygstillverkning		2010-2015
(FV)		6%
Tillväxt (Anst)		-14%
(Ftg)		12%
Konkurser (AB)		0,8%

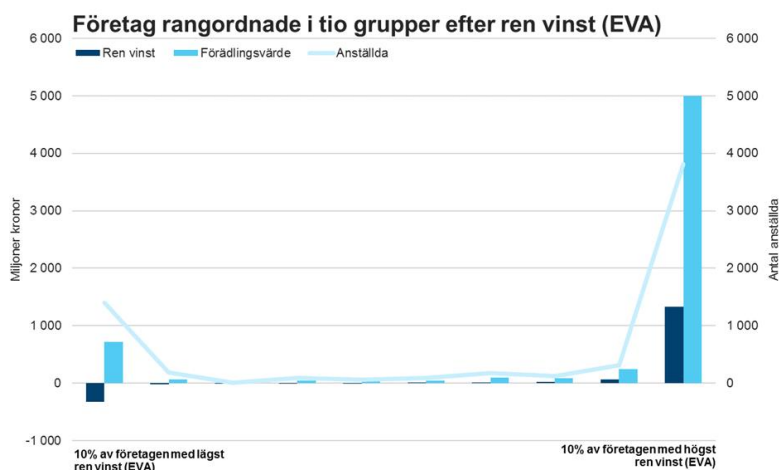

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

Fartygstillverkning har en stark position vad gäller ekonomisk konkurrenskraft framförallt tack vare den största delsektorn Fartygstillverkare. Sektorn har en svagare tillväxt i än Sverige och en minskad sysselsättning. Eftersom sektorn har god lönsamhet kan detta förmodligen förklaras med konkurrensdrivna rationaliseringar i en mogen industri. Investeringsläget med negativ nettoinvesteringsnivå i perioden men med positiv bruttonivå, kan möjligen förklaras med avyttringar av anläggningstillgångar och samtidigt en förstärkning av den egna kassan i omsättningstillgångarna.

Vinstdynamik

Polariserad generering av förädlingsvärde inom Fartygstillverkning med 90% av det totala förädlingsvärdet skapat i företagen med bäst och sämst lönsamhet. Även sysselsättningen dominerar i företagen med bäst och sämst ekonomisk konkurrenskraft (83%). Högre förädlingsvärden per anställd överlag än Sverige som helhet och högre snitt samt högre lägstannivå än Maritima sektorer totalt.

Sammantaget för Fartygstillverkning gäller att den rena vinstnivån är god +787 mkr. Det finns begränsade vinstvariationer inom sektorn (+/- 125 mkr).

Hamn och Stödtjänster

Beskrivning av sektor och delsektorer

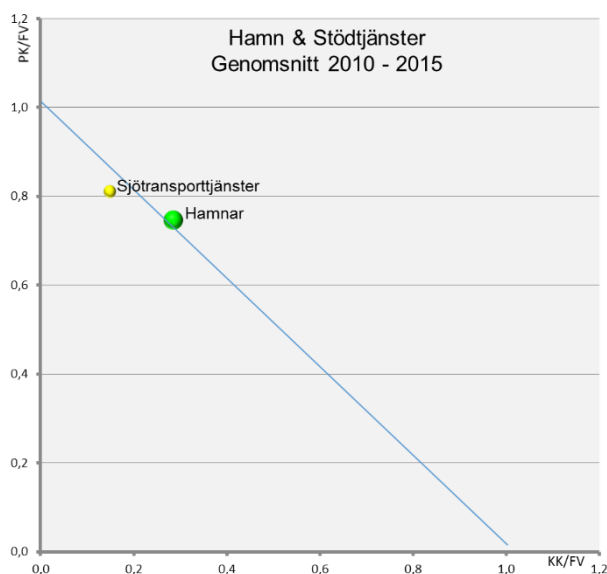
Sektorn består av Hamnar och Sjötransporttjänster. Sektorn domineras av Hamnar vad gäller såväl förädlingsvärde som sysselsättning. Det finns en högre andel aktiebolag, koncernanslutna och utlandsägda företag inom sektorn, jämfört med Sverige som helhet. Verksamheten i Västerhavet dominerar framför Östersjön och Bottniska Viken.

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

Genomsnittliga ekonomiska konkurrenskraftspositioner för delsektorerna och få konkurser. Ingen tillväxt i vare sig förädlingsvärde eller antal företag, med minskad sysselsättning i perioden.

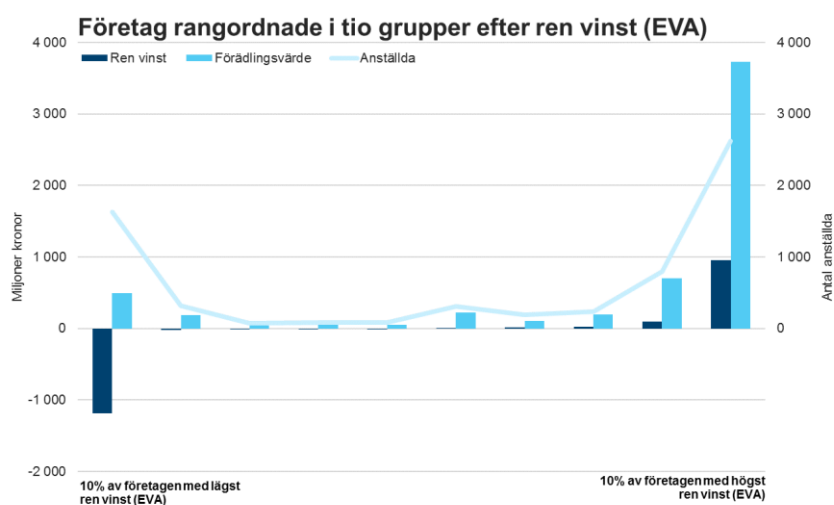
Hamn och Stödtjänster		Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år		6 219 330
Omsättning/år		22 032 594
Exportandel (i första led)		25,5%
Rörelseresultat/år		1 075 139
Personalkostnad/år		4 753 483
Kapitalkostnad/år		1 530 065
Personaleffektivitet		0,76
Kapitaleffektivitet		0,25
Simpler-index		1,01
Ren vinst (EVA)/år		-64 219
Antal anställda/år		7 167
Antal företag/år		375
Soliditet		37,5%
Investeringar/år (Brutto)		1 948 795
Investeringar/år (Netto)		1 354 350
Vinstdynamik (EVA)		+/- 136 382

Hamn och Stödtjänster		2010-2015
	(FV)	-2%
Tillväxt	(Anst)	-14%
	(Ftg)	0%
Konkurser	(AB)	0,7%

Vinstdynamik

Mer jämnt fördelad generering av förädlingsvärde i sektorn, där 74% av det totala förädlingsvärdet ändå skapas i företagsgrupperna med bäst och sämst lönsamhet och 67% av sysselsättningen finns i motsvarande grupper. Förädlingsvärde per anställd ligger på runt 900 tkr i genomsnitt, stiger till drygt 1 400 tkr för de mest ekonomiskt konkurrenskraftiga företagen och är låga 300 tkr för de med minst ekonomisk konkurrenskraft.

Sammantaget för Hamn och Stödtjänster gäller att den rena vinstnivån är låg, - 64 mkr. Det finns relativt stora vinstvariationer inom sektorn (+/- 136 mkr).

Marint fiske & vattenbruk

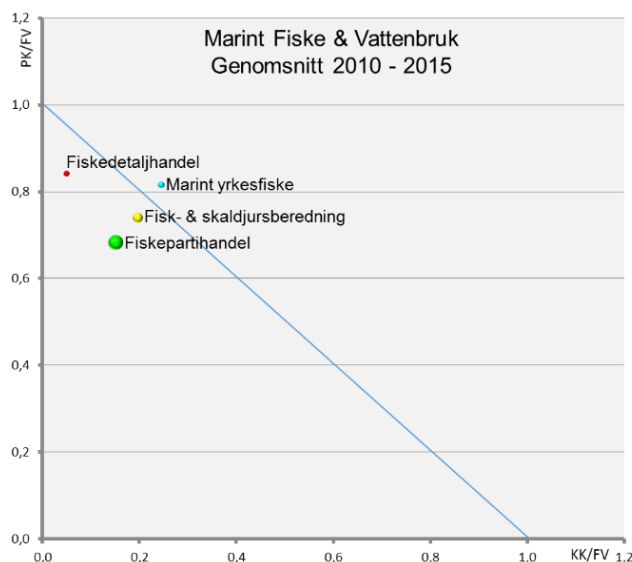
Beskrivning av sektor och delsektorer

Sektorn består av Marint yrkesfiske & vattenbruk (förkortat Marint yrkesfiske), Fisk- och skaldjursberedning, Fiskepartihandel och Fiskedetaljhandel.

Fiskepartihandel och Fisk- och skaldjursberedning dominerar bland delsektorerna. Mer förädlingsvärde och sysselsättning finns hos verksamheter i aktiebolagsform och utlandsägande än Sverige som helhet, men mindre dito sker i koncernstrukturer. Lägre andel export (i första led) än Sverige som helhet. Västerhavet och Östersjön dominerar inom generering av förädlingsvärde.

Marint Fiske & Vattenbruk		Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år		4 955 921
Omsättning/år		29 497 031
Exportandel (i första led)		11,5%
Rörelseresultat/år		1 149 136
Personalkostnad/år		3 589 098
Kapitalkostnad/år		810 574
Personaleffektivitet		0,72
Kapitaleffektivitet		0,16
Simpler-index		0,89
Ren vinst (EVA)/år		556 249
Antal anställda/år		7 891
Antal företag/år		2 852
Soliditet		39,4%
Investeringar/år (Brutto)		972 078
Investeringar/år (Netto)		416 361
Vinstdynamik (EVA)		+/- 233 393

Marint Fiske & Vattenbruk		2010-2015
(FV)		28%
Tillväxt (Anst)		5%
(Ftg)		-1%
Konkurser (AB)		3,0%

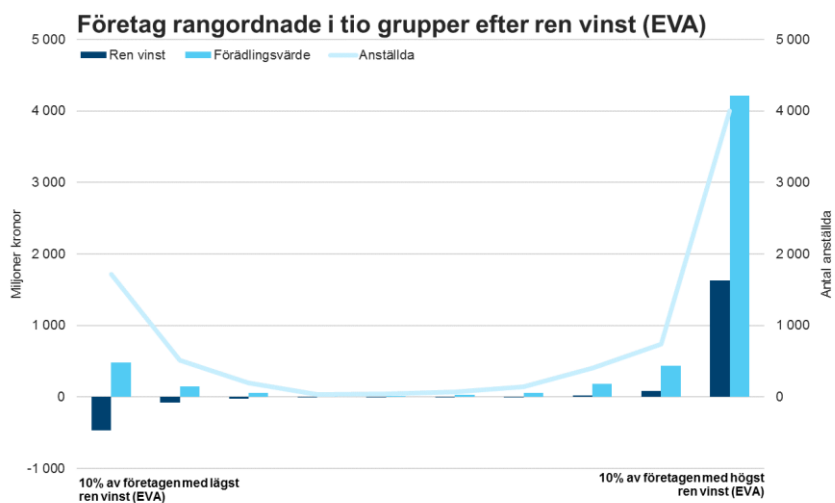
Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

God lönsamhet för alla delsektorer utom själva det marina yrkesfisket. Inom fisket skapar mer storskalig verksamhet väsentligt mer värde per anställd än det småskaliga fisket (källa: HaVs egen statistik, som också bekräftas i denna analys i konkurrenskraftsjämförelsen mellan fiske i aktiebolagsform och med fler anställda jämfört med småskaligt enskilt fiske i andra bolagsformer).

Något högre tillväxt i förädlingsvärde än i Sverige som helhet men lägre tillväxt i sysselsättning. Ingen tillväxt i antal företag. Högre andel konkurser än Sverige som helhet.

Vinstdynamik

84% av värdeskapandet och 73% av sysselsättningen sker i företagen med bäst och sämst ekonomisk konkurrenskraft. Förädlingsvärde per anställd är överlag något lägre än för Sverige och maritima näringar som helhet.

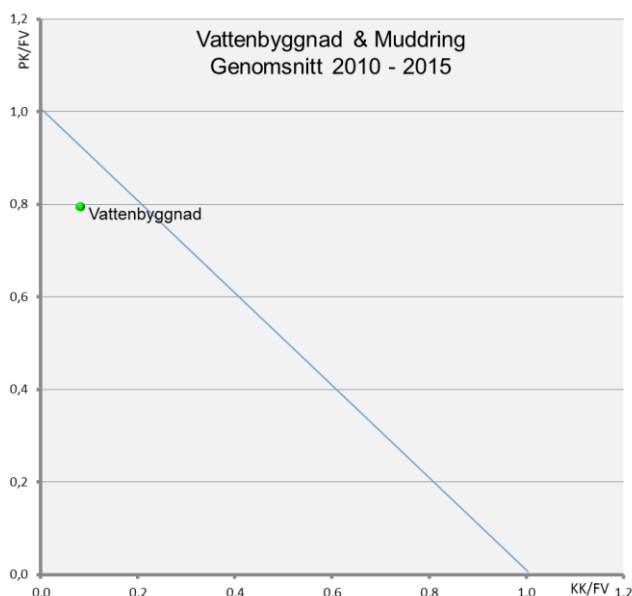

Sammantaget för Marint fiske & vattenbruk gäller att den rena vinstnivån är +556 mkr. Det finns begränsade vinstvariationer inom sektorn (+/- 233 mkr).

Vattenbyggnad & muddring (inga delsektorer)

Vattenbyggnad	Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år	975 068
Omsättning/år	4 560 086
Exportandel (i första led)	1,1%
Rörelseresultat/år	178 975
Personalkostnad/år	774 569
Kapitalkostnad/år	79 400
Personaleffektivitet	0,79
Kapitaleffektivitet	0,08
Simpler-index	0,88
Ren vinst (EVA)/år	121 099
Antal anställda/år	1 357
Antal företag/år	173
Soliditet	26,6%
Investeringar/år (Brutto)	333 402
Investeringar/år (Netto)	285 309
Vinstdynamik (EVA)	+/- 41 757

Vattenbyggnad	2010-2015
(FV)	41%
Tillväxt (Anst)	7%
(Ftg)	64%
Konkurser (AB)	0,9%

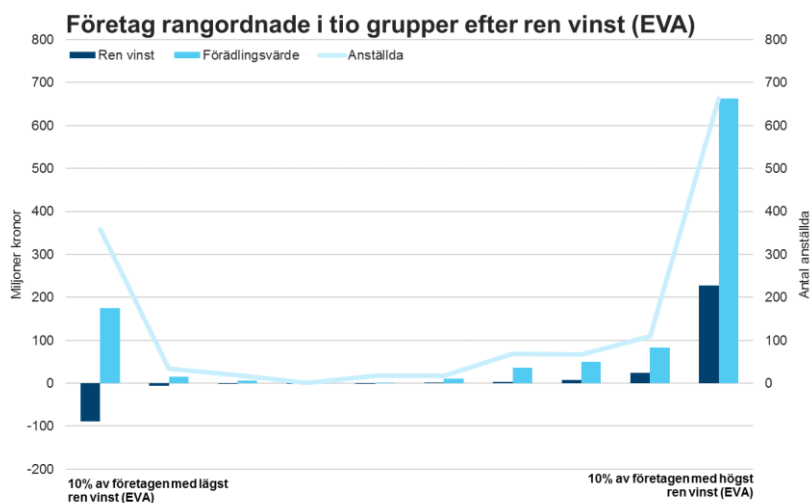

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

God lönsamhet. Högre tillväxt i förädlingsvärde och antal företag än Sverige som helhet, vilket kan förklaras av den nuvarande generella expansionen inom bygg i landet som helhet.

Vinstdynamik

81% av det totala förädlingsvärdet skapas i företagen med bäst och sämst lönsamhet. 75% av sysselsättningen finns i samma företagsgrupper. Förädlingsvärde per anställd ligger på 770 tkr i genomsnitt, stiger till 1 000 tkr för de mest ekonomiskt konkurrenskraftiga företagen och är 490 tkr för de med lägst ekonomisk konkurrenskraft, vilket är något lägre än i Sverige samt de maritima sektorerna som helhet och med något mindre spridning mellan de högsta och lägsta värdena. Sammantaget för Vattenbyggnad gäller att den rena vinstnivån är +121 mkr. Det finns begränsade vinstvariationer inom sektorn (+/- 41 mkr).

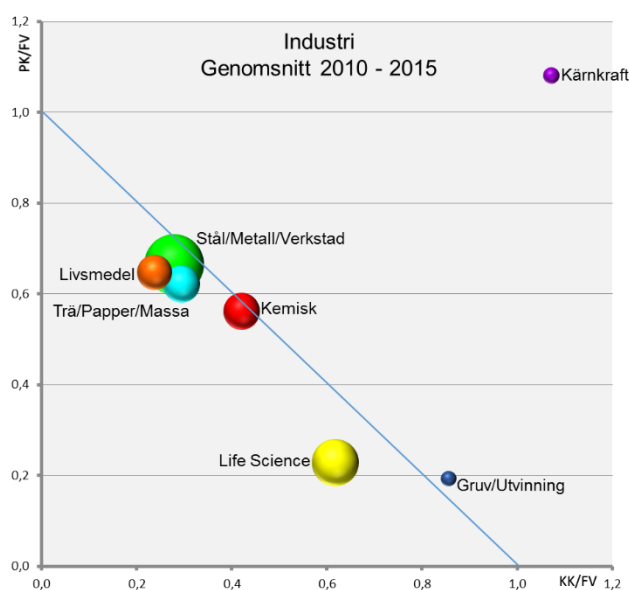

Industri

Beskrivning av sektor och delsektorer

Industri delas in i sju olika delbranscher enligt typ av tillverkning. Stål & Metall & Verkstad tillsammans med Life Science dominerar i andel av förädlingsvärdet bland delsektorerna. Sektorn har markant högre andelar i aktiebolag, koncernanslutna och utlandsägande jämfört med Sverige som helhet och jämfört med de flesta andra sektorer i studien (även Sjötransporter har höga andelar). Markant hög soliditet inom Life Science och hög soliditet även inom Gruv/utvinning. Betydande exportandel. Västerhavet och Östersjön dominerar genereringen av förädlingsvärde.

Industri		Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år		99 793 281
Omsättning/år		536 171 616
Exportandel (i första led)		44,2%
Rörelseresultat/år		27 966 859
Personalkostnad/år		54 728 944
Kapitalkostnad/år		39 978 818
Personaleffektivitet		0,55
Kapitaleffektivitet		0,40
Simpler-index		0,95
Ren vinst (EVA)/år		5 085 519
Antal anställda/år		83 568
Antal företag/år		1 992
Soliditet		48,2%
Investeringar/år (Brutto)		26 094 006
Investeringar/år (Netto)		14 436 193
Vinstdynamik (EVA)		+/- 565 175
Industri		2010-2015
(FV)		-15%
Tillväxt (Anst)		4%
(Ftg)		20%
Konkurser (AB)		2,3%

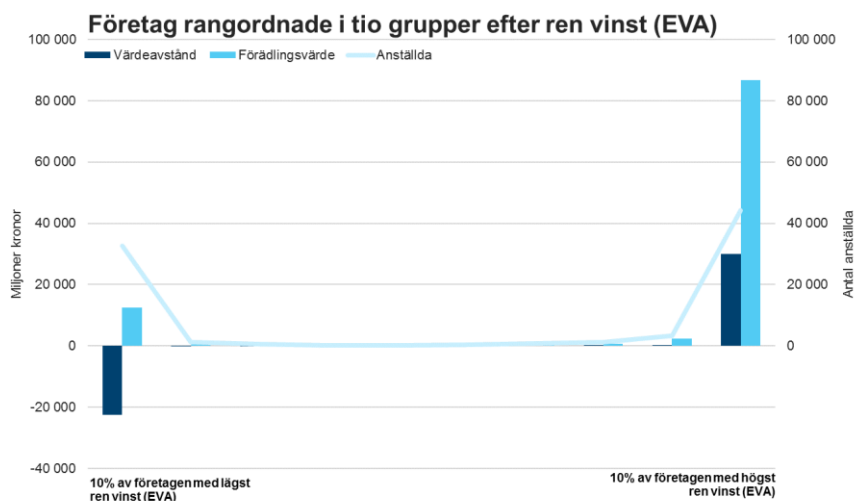

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

Genomgående god lönsamhet för de betydande delsektorerna. Den svaga positionen för de tre kärnkraftsbolagen kan förklaras med stora omstruktureringskostnader i perioden. Den kustnära industrin minskar i värde med begränsad ökning i sysselsättning under 2010-2015. Något högre andel konkurser än Sverige som genomsnitt (1,6 %)

Vinstdynamik

Mycket polariserad fördelning av förädlingsvärde inom industrin, där nästan allt förädlingsvärde (96 %) skapas i företagen med högst och lägst lönsamhet. Även sysselsättningen domineras kraftigt av företag med bäst och sämst lönsamhet (90 %). Högre förädlingsvärde per anställd än i Sverige som helhet och inom Maritima sektorer, med ett genomsnitt på drygt 1 200 tkr. Förädlingsvärde per anställd stiger till närmare 2 000 tkr för de mest ekonomiskt konkurrenskraftiga företagen och är knappt 400 tkr för de med lägst ekonomisk konkurrenskraft.

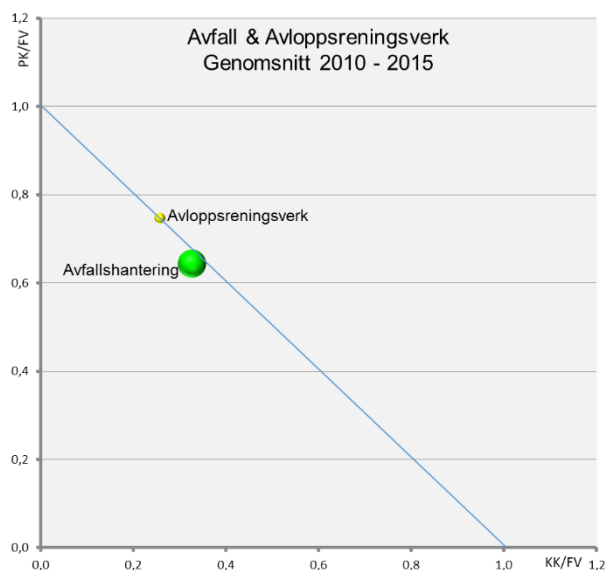
Sammantaget för Industri gäller att den rena vinstnivån är relativt hög +5085 mkr. Det finns mycket begränsade vinstvariationer inom sektorn (+/- 565 mkr).

Avfall och Avloppsverk

Beskrivning av sektor och delsektorer

Delas in i Avfallshantering och Avloppsreningsverk. Omsättning och kostnader för Avloppsreningsverksamheten har volymskalats för att matcha nationell produktionsstatistik för delsektorn (men inte antalet företag). Svag soliditet inom Avloppsreningsverk.

Avfall & Avloppsverk		Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år		10 613 300
Omsättning/år		36 483 980
Exportandel (i första led)		9,1%
Rörelseresultat/år		3 188 375
Personalkostnad/år		6 962 554
Kapitalkostnad/år		3 379 288
Personaleffektivitet		0,66
Kapitaleffektivitet		0,32
Simpler-index		0,97
Ren vinst (EVA)/år		271 459
Antal anställda/år		13 202
Antal företag/år		1 048
Soliditet		39,4%
Investeringar/år (Brutto)		4 735 446
Investeringar/år (Netto)		4 000 652
Vinstdynamik (EVA)		+/- 209 451
Avfall & Avloppsverk		2010-2015
(FV)		13%
Tillväxt (Anst)		15%
(Ftg)		28%
Konkurser (AB)		1,6%

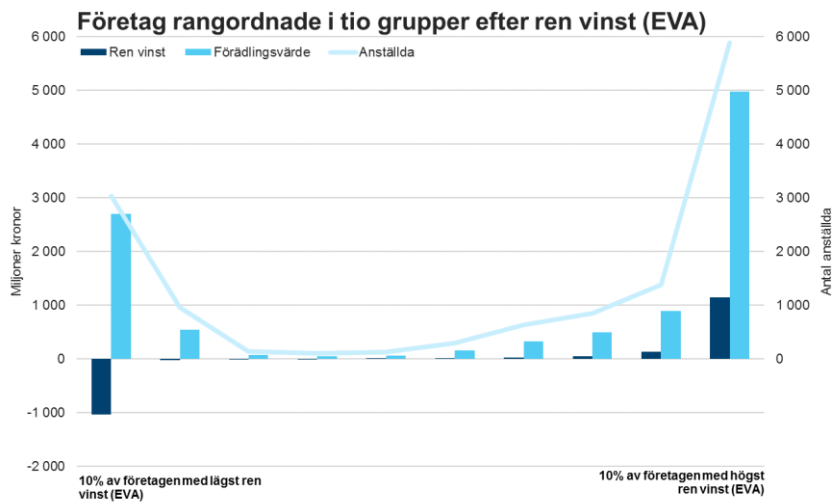

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

Förväntad genomsnittlig lönsamhet för Avloppsreningsverk (reglerad marknad via VA-taxa, där visserligen högre kostnader kan internaliseras i t ex högre vattenpris men hänsyn behöver tas till eventuella politiska konsekvenser). God lönsamhet inom Avfallshantering.

Vinstdynamik

75 % av det totala förädlingsvärdet skapas i företagen med högst och lägst lönsamhet. 67 % av sysselsättningen återfinns i samma grupper. Påtagligt jämn fördelning av värdeskapande per anställd, med ett snitt runt 760 tkr samt faktiskt något högre värden för både de med högst och lägst lönsamhet i gruppen (844 tkr respektive 889 tkr), vilket kan antyda att förädlingsvärde per anställd inte är direkt avgörande för den ekonomiska konkurrenskraften i sektorn.

Sammantaget för Avfall och Avloppsverk gäller att den rena vinstnivån är +271 mkr. Det finns en betydande vinstvariation inom sektorn (+/- 209 mkr).

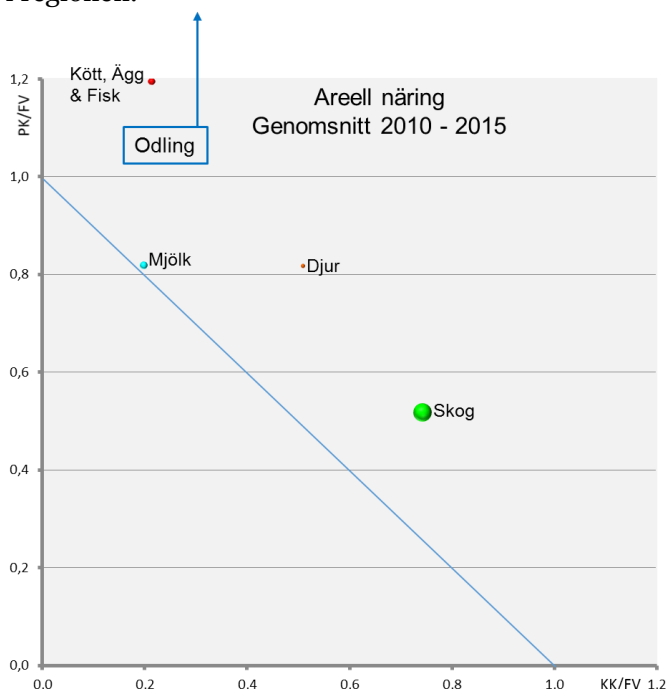
Areell näring

Beskrivning av sektor och delsektorer

Delas in i fem delsektorer enligt produktionsslag. Betyddligt fler antal företag än andra sektorer, men ändå en av de minsta när det gäller att generera förädlingsvärde. Många enmansföretag i andra bolagsformer. Lägre andelar i aktiebolag, koncernanslutna samt utlandsägande inom sektorn. Betydande andel värdeskapande i Bottniska Viken jämfört med andra sektorer, vilket kan förklaras av många skogsbolag i regionen.

Areell näring	Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år	6 814 696
Omsättning/år	32 006 612
Exportandel (i första led)	3,8%
Rörelseresultat/år	-206 873
Personalkostnad/år	6 354 944
Kapitalkostnad/år	3 315 501
Personaleffektivitet	0,93
Kapitaleffektivitet	0,49
Simpler-index	1,42
Ren vinst (EVA)/år	-2 855 748
Antal anställda/år	20 319
Antal företag/år	28 587
Soliditet	38,5%
Investeringar/år (Brutto)	2 605 691
Investeringar/år (Netto)	2 327 992
Vinstdynamik (EVA)	+/- 2 006 670

Areell näring	2010-2015
(FV)	36%
Tillväxt (Anst)	0%
(Ftg)	1%
Konkurser (AB)	1,1%

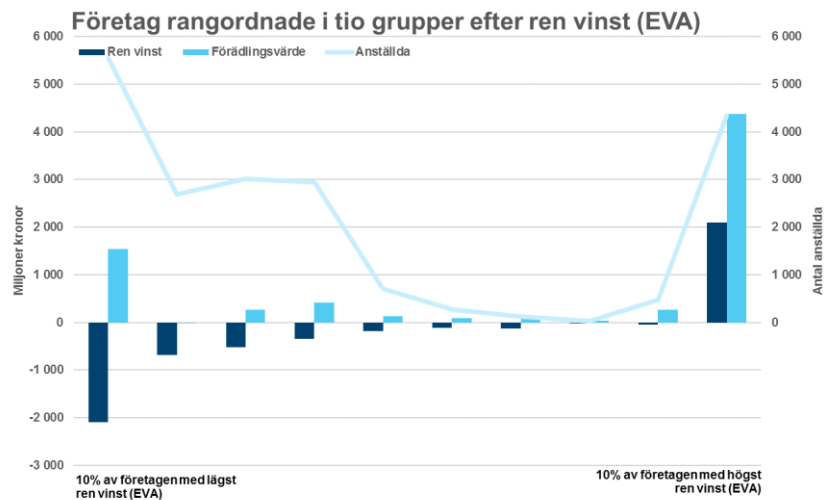

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

Markant svag ekonomisk konkurrenskraft för sektorn som helhet. Genomgående svag ekonomisk konkurrenskraft hos delsektorerna (utom Mjolk – genomsnittlig), och framförallt inom Odling. Stor spridning i vinstnivåer (eller snarare förluster). Lägre soliditetsnivåer inom Mjolk och Kött, Ägg & Fisk. Sektorn växer i förädlingsvärde men inte i sysselsättning och antal företag.

Vinstdynamik

82 % av det totala förädlingsvärdet skapas i företagen med bäst och sämst lönsamhet. Endast 50 % av de anställda återfinns i samma grupper, vilket också tydligt markeras i grafen där flera av grupperna med lägre lönsamhet innehåller större mängder av de sysselsatta. Lågt genomsnittligt förädlingsvärde per anställd ligger på knappt 360 tkr, som stiger till precis över 1 000 tkr för de mest lönsamma företagen och är under 280 tkr för de med lägst ekonomisk konkurrenskraft.

Sammantaget för Arell näring gäller att den rena vinstnivån är låg, -2855 mkr. Det finns en betydande vinstvariation inom sektorn (+/- 2006 mkr).

Regionala skillnader

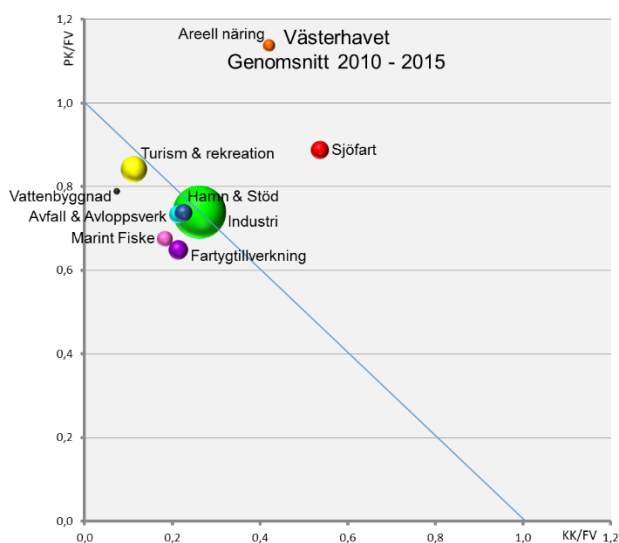
Västerhavet

Beskrivning av sektor och delsektorer

En betydande andel av Fartygsbyggandet sker i Västerhavet, men även Hamn och stödtjänster samt Fiske är stora här. Högre andelar i aktiebolag, koncernanslutna samt utlandsägda verksamheter i förädlingsvärde och sysselsättning, men inte i antal företag.

Västerhavet		Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år		61 249 059
Omsättning/år		394 149 115
Exportandel (i första led)		36,8%
Rörelseresultat/år		9 665 804
Personalkostnad/år		46 709 585
Kapitalkostnad/år		15 296 166
Personaleffektivitet		0,76
Kapitaleffektivitet		0,25
Simpler-index		1,01
Ren vinst (EVA)/år		-756 692
Antal anställda/år		85 567
Antal företag/år		15 078
Soliditet		34,0%
Investeringar/år (Brutto)		13 982 388
Investeringar/år (Netto)		9 587 029
Vinstdynamik (EVA)		+/- 1 429 542

Västerhavet		2010-2015
	(FV)	16%
Tillväxt	(Anst)	5%
	(Ftg)	8%
Konkurser	(AB)	2,2%

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

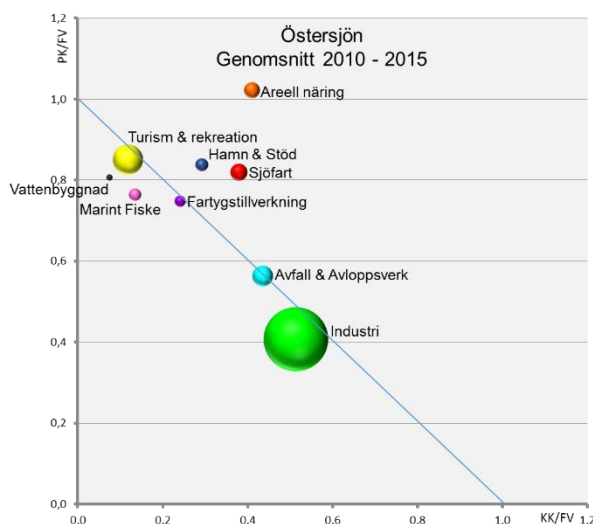
Västerhavet står för 38 % av det totala förädlingsvärdet, med i princip genomsnittlig lönsamhet 2010-2015. Här finns tillväxt i värde, sysselsättning och antal företag inom analyserade sektorer som helhet. Stor exportandel.

Östersjön

Beskrivning av sektor och delsektorer

Högre andelar i aktiebolag, koncernanslutna samt utlandsägda verksamheter i värdeskapande och sysselsättning, men inte i antal företag.

Östersjön		Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år		79 736 862
Omsättning/år		286 991 169
Exportandel (i första led)		30,1%
Rörelseresultat/år		20 201 181
Personalkostnad/år		43 687 629
Kapitalkostnad/år		33 664 979
Personaleffektivitet		0,55
Kapitaleffektivitet		0,42
Simpler-index		0,97
Ren vinst (EVA)/år		2 384 253
Antal anställda/år		85 272
Antal företag/år		21 830
Soliditet		54,3%
Investeringar/år (Brutto)		20 020 459
Investeringar/år (Netto)		9 869 597
Vinstdynamik (EVA)		+/- 1 769 959
Östersjön		2010-2015
(FV)		-9%
Tillväxt (Anst)		7%
(Ftg)		8%
Konkurser (AB)		2,0%

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

Sektorerna växer inte i förädlingsvärde i regionen och växer begränsat i sysselsättning och antal företag. God lönsamhet som helhet, men sektorn Hamn och Stödtjänster är inte längre ekonomiskt konkurrenskraftig, Större vinstspridning än för Västerhavet. Exportandelen är högre än för Sverige i helhet, men inte lika stark som i Västerhavet. Hög soliditet. Stora bruttoinvesteringsnivåer, men nettoinvesteringar i samma nivå som för Västerhavet.

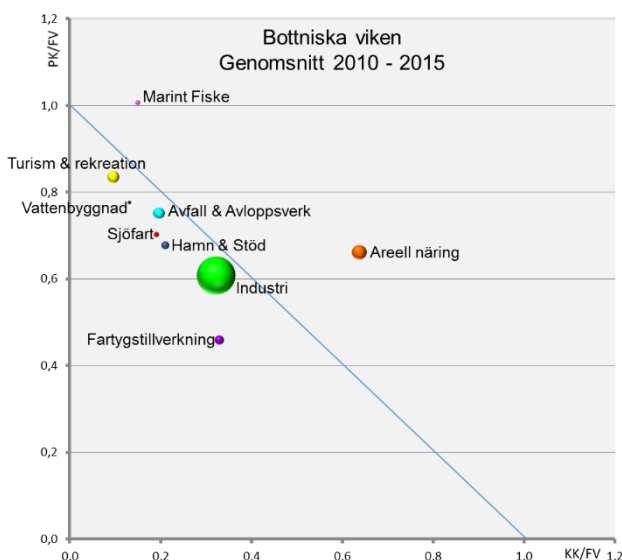
Bottniska viken

Beskrivning av sektor och delsektorer

Fisket är inte konkurrenskraftigt som i de andra haven, vilket förklaras av att flera stora aktörer inte är representerade här. Högre andelar i aktiebolag, koncernanslutna samt utlandsägda verksamheter i förädlingsvärde och sysselsättning, men lägre i antal företag.

Bottniska viken	Snitt per år (t kr)
Förädlingsvärde/år	22 674 603
Omsättning/år	106 344 180
Exportandel (i första led)	31,8%
Rörelseresultat/år	6 593 579
Personalkostnad/år	14 484 027
Kapitalkostnad/år	7 331 731
Personaleffektivitet	0,64
Kapitaleffektivitet	0,32
Simpler-index	0,96
Ren vinst (EVA)/år	858 845
Antal anställda/år	26 583
Antal företag/år	9 809
Soliditet	35,4%
Investeringar/år (Brutto)	5 884 342
Investeringar/år (Netto)	4 576 988
Vinstdynamik (EVA)	+/- 596 561

Bottniska viken	2010-2015
(FV)	-8%
Tillväxt (Anst)	-2%
(Ftg)	-3%
Konkurser (AB)	2,1%

Lönsamhet och ekonomisk analys 2010-2015

En mindre andel av den Maritima Näringen sker i Bottniska Viken, men alla sektorer utom Areell och Fiske är konkurrenskraftiga. Minskat värde, sysselsättning och antal företag i perioden. Mer begränsad vinstspridning än för Västerhavet och Östersjön.

Bilagor

Bilaga 1 – Definitioner av ingående nyckeltal

Nyckeltal

Förädlingsvärde/år	Skillnad mellan vad verksamheten säljer för, och vad den köper in som varor och tjänster (inkl. avskrivningar) innan den egna förädlingen börjar. Genomsnitt per år under perioden 2010-2015.
Omsättning/år	Omsättning och övriga rörelseintäkter. Genomsnitt per år under perioden 2010-2015.
Exportandel (i första led)	Uppskattad andel varuexport av den egna försäljningen, baserad på SCB exportstatistik. Genomsnitt per år under perioden 2010-2015.
Rörelseresultat/år	Rörelseresultat enligt resultaträkning. Genomsnitt per år under perioden 2010-2015.
Personalkostnad/år	Angiven kostnad för lön och sociala avgifter i verksamheten. Genomsnitt per år under perioden 2010-2015.
Kapitalkostnad/år	Kalkylerad kapitalkostnad för verksamheten enligt Simplermetoden. Där vi ansätter en lång marknadsränta (10-årig statsobligation) som kostnad för det lånade kapitalet enligt balansräkningen, och den långa ränta +9% som genomsnittlig förväntad avkastningsnivå på det egna kapitalet. Där den förväntade avkastningsnivån i metoden är kalibrerad som den genomsnittliga avkastningsnivån det svenska näringslivet visat sig leverera till investerat kapital över ett antal konjunkturcykler.
Personaleffektivitet	Personalkostnaden i förhållande till hela det genererade förädlingsvärdet. Genomsnitt under perioden 2010-2015.
Kapitaleffektivitet	Kapitalkostnaden i förhållande till hela det genererade förädlingsvärdet. Genomsnitt under perioden 2010-2015.
Simpler-index	Personal- plus Kapital-effektivitet. Så mycket det kostar att generera en krona förädlingsvärde i verksamheten.
Ren vinst (EVA)/år	Värdeavstånd i Simplertermer. Kan likställas med EVA (Economic Value Added). Den vinst (eller förlust) som finns kvar av förädlingsvärdet i verksamheten, efter att alla intressenter är nöjda. Personalen har fått sitt, kapitalet har fått ränta och avkastning enligt förväntan och leverantörerna fått betalt. Skillnaden mellan förädlingsvärdet och förädlingskostnaderna (personal och kapital). Den rena vinsten kan investeras i verksamheten eller delas ut till valfria intressenter. En förlust tär

	på den egna kassan och långvarig förlust kräver refinansieringsaktioner.
Antal anställda/år	Genomsnittligt antal heltidsanställda per år i perioden 2010-2015.
Antal företag/år	Genomsnittligt antal företag per år i perioden 2010-2015.
Soliditet	Genomsnittlig summa av eget kapital i förhållande till genomsnittligt totalt kapital under perioden 2010-2015.
Investeringar/år (Brutto)	Skillnaden i totala tillgångar mellan två bokslut plus aktuella avskrivningar. Genomsnitt per år under perioden 2010-2015.
Investeringar/år (Netto)	Skillnaden i tillgångar mellan två bokslut plus avskrivningar, undantaget det balanserade vinsttillskottet i kassan. Genomsnitt per år under perioden 2010-2015.
Vinstdynamik (EVA)	Skillnaden i ren vinst (värdeavstånd) mellan den högsta och lägsta positionen hos de mellersta 50% av populationen bestående av samtliga observationer under analyserad period – det vill säga med de 25% bästa och 25% sämsta vinsterna undantagna. Med andra ord interkvartilavståndet för värdeavståndet i populationen. Denna skillnad är sedan multiplicerad med antalet observationer och sen delad med antal år i analyserad period, för att skapa ett direkt jämförbart spridningsmått till övriga nyckeltal i analysen.
Konkurser	Andel verksamheter som upphört i analyserad period med konkurs som slutgiltig juridisk status vid avregistreringen, i förhållande till totala antalet aktiva verksamheter i populationen.
Andel AB	Andel Aktiebolag i förhållande till hela populationen verksamheter.
Andel Koncern	Andelen bolag ingående i angiven koncernstruktur i förhållande till hela populationen verksamheter.
Andel Utlandsägt	Andelen bolag med utländsk toppmoder som ägare i förhållande till hela populationen verksamheter.

Fördelningsanalys

Diagrammen över fördelning visar hur företag fördelar sig utifrån ren vinst, förädlingsvärde och antal anställda inom en bransch under ett år. Företagen i respektive bransch har rangordnats efter värdet av deras vinst (EVA), från lägsta till högsta. Därefter delas företagen in i tio lika stora grupper (percentiler). Den totala rena vinsten för varje tiondel redovisas samt även respektive grupps totala förädlingsvärde och antal anställda.

För de flesta branscher blir det tydligt att de tio procent företag med lägst respektive högst vinster står för den större delen av branschens förädlingsvärde och antal anställda.

Bokslutsdata för år 2015 har använts, där 2015 var ett år med generellt sett högre förädlingsvärde och vinster än andra år i studien. Varför de absoluta siffrorna i fördelningstabellerna skiljer sig i vissa avseenden från de genomsnittliga årssiffrorna i övriga analysen. Geografiska och övriga avgränsningar är desamma som för övrig data i rapporten.

Bilaga 2 – SNI kods urval och geografisk begränsning

Sektor	Delsektor	SNI	SNI-beskrivning	Geografisk begränsning
Maritima näringar				
		55101	Hotellverksamhet med restaurangrörelse	
		55102	Drift av konferensanläggningar	
		55103	Hotellverksamhet utan restaurangrörelse	
		55201	Vandrarhemsverksamhet	
		55202	Stugbyverksamhet m.m.	
		55300	Campingplatsverksamhet	
		55900	Annan logiverksamhet	
		79120	Researrangemang	
		79900	Turist- och bokningsservice	
		91020	Museiverksamhet	
		91030	Vård av historiska minnesmärken och byggnader och liknande sevärdheter	
		91040	Drift av botaniska trädgårdar, djurparker och naturreservat	
		93112	Drift av golfbanor	
		93290	Övrig fritids- och nöjesverksamhet	
	Kustnära restaurang	56100	Restaurangverksamhet	
		13922	Tillverkning av presenningar, tält, segel o.d.	
		13940	Tågvirkes- och bindgarnstillverkning	
		30120	Byggande av fritidsbåtar	
		47643	Specialiserad butikshandel med båtar	
		77210	Uthyrning och leasing av fritids- och sportutrustning	5 km
	Fartygstillverkare	30110	Byggande av fartyg och flytande materiel	
	Fartygsreparation/Underhåll	33150	Reparation och underhåll av fartyg och båtar	
	Fartygsuthyrning/Leasing	77340	Uthyrning och leasing av fartyg och båtar	
	Hamnar	52241	Hamngodshantering	
	Sjötransporttjänster	52220	Stödtjänster till sjötransport	
	Fisk- & skaldjursberedning	10200	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk samt skal- och blötdjur	
	Fiskedetaljhandel	47230	Specialiserad butikshandel med fisk, skal- och blötdjur	

Sektor	Delsektor	SNI	SNI-beskrivning	Geografisk begränsning
Maritima näringar				
	Fiskepartihandel	46380	Partihandel med andra livsmedel, bl.a. fisk samt skal- och blötdjur	
		03111	Trålfiske i saltvatten	
		03119	Övrigt saltvattensfiske	
		03210	Fiskodling i saltvatten	
	Reguljär passagerartrafik	50101	Reguljär sjötrafik över hav och kust av passagerare	
	Icke reguljär passagerartrafik	50102	Icke reguljär sjötrafik över hav och kust av passagerare	
		50201	Reguljär sjötrafik över hav och kust av gods	
		50202	Icke reguljär sjötrafik över hav och kust av gods	
		42130	Anläggning av broar och tunnlar	
		42910	Vattenbyggnad	

Sektor	Delsektor	SNI	SNI-beskrivning	Geografisk begränsning
Landaktiviteter med belastning på hav				
		01430	Uppfödning av hästar och andra hästdjur	
		01492	Uppfödning av sällskapsdjur	
		01499	Övrig uppfödning av andra djur	
		01420	Uppfödning av andra nötkreatur och bufflar	
		01440	Uppfödning av kameler och kameldjur	
		01450	Uppfödning av får och getter	
		01461	Uppfödning av smågrisar	
		01462	Uppfödning av slaktsvin	
		01471	Äggproduktion (för försäljning)	
		01472	Uppfödning av fjäderfä, ej äggproduktion	
		01491	Renskötsel	
		03220	Fiskodling i sötvatten	
	Mjölk	01410	Mjölkproduktion och uppfödning av nötkreatur av mjölkkras	
		01110	Odling av spannmål (utom ris), baljväxter och oljeväxter	
		01120	Odling av ris	
		01131	Potatisodling	
		01132	Sockerbetsodling	
		01133	Odling av grönsaker (köksväxter) på friland	
		01134	Odling av grönsaker (köksväxter) i växthus	
		01135	Svampodling m.m.	
		01140	Odling av sockerrör	
		01150	Odling av tobak	
		01160	Odling av fiberväxter	
		01191	Odling av prydnadsväxter i växthus	
		01199	Odling av övriga ett- och tvååriga växter	
		01210	Odling av druvor	
		01220	Odling av tropiska och subtropiska frukter	
		01230	Odling av citrusfrukter	
		01240	Odling av kärnfrukter och stenfrukter	
		01250	Odling av andra frukter och bär samt nötter	

Sektor	Delsektor	SNI	SNI-beskrivning	Geografisk begränsning
Landaktiviteter med belastning på hav				
		01260	Odling av oljehaltiga frukter	
		01270	Odling av växter för dryckesframställning	
		01280	Odling av kryddväxter, drog- och medicinalväxter	
		01290	Odling av andra fleråriga växter	
		01301	Odling av plantskoleväxter i växthus	
		01302	Odling av plantskoleväxter m.m. på friland	
		01500	Blandat jordbruk	
		02101	Skogsförvaltning	
		02102	Skogsskötsel	
		02109	Övrig skoglig verksamhet	
		02200	Drivning	
		38110	Insamling av icke-farligt avfall	
		38120	Insamling av farligt avfall	
		38210	Behandling och bortskaffande av icke-farligt avfall	
		38220	Behandling och bortskaffande av farligt avfall	
		38311	Demontering av uttjänata fordon	
		38312	Demontering av elektrisk och elektronisk utrustning	
		38319	Demontering av övrig kasserad utrustning	
		38320	Återvinning av källsorterat material	
		39000	Sanering, efterbehandling av jord och vatten samt annan verksamhet för föroreningsbekämpning	
		81221	Rengöring av byggnader	
		81290	Annan rengöring	
		96011	Industri- och institutionstvätt	
	Avloppsreningsverk	37000	Avloppsrening	
		19200	Petroleumraffinering	
		20110	Industrigasframställning	
		20120	Tillverkning av färgämnen	
		20130	Tillverkning av andra oorganiska baskemikalier	
		20140	Tillverkning av andra organiska baskemikalier	
		20150	Tillverkning av gödselmedel och kväveprodukter	

Sektor	Delsektor	SNI	SNI-beskrivning	Geografisk begränsning
Landaktiviteter med belastning på hav				
		20160	Basplastframställning	
		20170	Tillverkning av syntetiskt basgummi	
		20200	Tillverkning av bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter	
		20300	Tillverkning av färg, lack, tryckfärg m.m.	
		20410	Tillverkning av tvål, såpa, tvättmedel och polermedel	
		20420	Tillverkning av parfymer och toalettartiklar	
		20510	Sprängämnestillverkning	
		20520	Tillverkning av lim	
		20530	Tillverkning av eteriska oljor	
		20590	Tillverkning av övriga kemiska produkter	
		20600	Konstfibertillverkning	
		21100	Tillverkning av farmaceutiska basprodukter	
		21200	Tillverkning av läkemedel	
		10111	Kreatursslakt	
		10112	Styckning av kött	
		10120	Beredning och hållbarhetsbehandling av fjäderfäkött	
		10130	Charkuteri- och annan köttvarutillverkning	
		10310	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis	
		10320	Juice- och safttillverkning	
		10390	Annan beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker	
		10410	Framställning av oljor och fetter	
		10420	Matfettstillverkning	
		10511	Osttillverkning	
		10519	Annan mejerivarutillverkning	
		10520	Glasstillverkning	
		10611	Mjöltillverkning	
		10612	Tillverkning av frukostflingor, mixer och andra livsmedelsberedningar av kvarnprodukter	
		10620	Stärkelsetillverkning	
		10710	Tillverkning av mjukt matbröd och färska bakverk	

Sektor	Delsektor	SNI	SNI-beskrivning	Geografisk begränsning
Landaktiviteter med belastning på hav				
		10721	Knäckebrödstillverkning	
		10722	Tillverkning av kex och konserverade bakverk	
		10730	Tillverkning av pastaprodukter	
		10810	Sockertillverkning	
		10821	Tillverkning av sockerkonfektyrer	
		10822	Tillverkning av choklad och chokladkonfektyrer	
		10830	Framställning av te och kaffe	
		10840	Tillverkning av senap, ketchup, kryddor och andra smaksättningsmedel	
		10850	Tillverkning av lagad mat och färdigrätter	
		10860	Tillverkning av homogeniserade livsmedelspreparat inklusive dietmat	
		10890	Framställning av andra livsmedel	
		10920	Framställning av mat till sällskapsdjur	
		11010	Destillering, rening och tillblandning av spritdrycker	
		11020	Framställning av vin från druvor	
		11030	Framställning av cider och andra fruktviner	
		11040	Framställning av andra icke-destillerade jäsda drycker	
		11050	Framställning av öl	
		11060	Framställning av malt	
		11070	Framställning av läskedrycker, mineralvatten och annat vatten på flaska	
		12000	Tobaksvarutillverkning	
		24100	Framställning av järn och stål samt ferrolegeringar	
		24200	Tillverkning av rör, ledningar, ihåliga profiler och tillbehör av stål	
		24310	Tillverkning av kalldragen stålstång	
		24320	Tillverkning av kallvalsade stålband	
		24330	Tillverkning av andra kallformade produkter av stål	
		24340	Tillverkning av kalldragen ståltråd	
		24410	Framställning av ädla metaller	
		24420	Framställning av aluminium	
		24430	Framställning av bly, zink och tenn	

Sektor	Delsektor	SNI	SNI-beskrivning	Geografisk begränsning
Landaktiviteter med belastning på hav				
		24440	Framställning av koppar	
		24450	Framställning av andra metaller	
		24510	Gjutning av järn	
		24520	Gjutning av stål	
		24530	Gjutning av lättmetall	
		24540	Gjutning av andra metaller	
		17111	Tillverkning av mekanisk eller halvkemisk massa	
		17112	Sulfatmassatillverkning	
		17113	Sulfitmassatillverkning	
		17121	Tillverkning av tidnings- och journalpapper	
		17122	Tryckpapperstillverkning, ej tidnings- och journalpapper	
		17123	Tillverkning av kraftpapper och kraftpapp	
		17129	Övrig tillverkning av papper och papp	
		17211	Tillverkning av wellpapp och wellpappförpackningar	
		17219	Övrig tillverkning av pappers- och pappförpackningar	
		17220	Tillverkning av hushålls- och hygienartiklar av papper	
		17230	Tillverkning av skrivpapper, kuvert o.d.	
		17240	Tapettillverkning	
		17290	Tillverkning av andra pappers- och pappvaror	
		05100	Stenkolsutvinning	
		05200	Brunkolsutvinning	
		06100	Utvinning av råpetroleum	
		06200	Utvinning av naturgas	
		07100	Järnmalmsutvinning	
		07210	Utvinning av uran- och toriummalm	
		07290	Utvinning av annan malm	
		08110	Brytning av natursten, kalk- och gipssten, krita och skiffer	
		08120	Utvinning av sand, grus och berg; utvinning av lera och kaolin	
		08910	Brytning av kemiska mineral	
		08920	Torvutvinning	

Sektor	Delsektor	SNI	SNI-beskrivning	Geografisk begränsning
Landaktiviteter med belastning på hav				
		08930	Saltutvinning	
		08990	Diverse övrig utvinning av mineral	
		09100	Stödtjänster till råpetroleum- och naturgasutvinning	
		09900	Stödtjänster till annan utvinning	
		19100	Tillverkning av stenkolsprodukter	

Bilaga 3 - Detaljerad beskrivning av hur avloppsreningsverk, fiske samt lantbruk har hanterats i studien

Avloppsreningsverk

En del avloppsreningsverk bedrivs i kommunal regi och går inte att urskilja som egen verksamhet ur de kommunala räkenskaperna. För att säkerställa att omfattningen för sektorn ändå motsvarar hela reningsverksamheten i vår kustmiljö har vi anpassat identifierad verksamhet i Bisnodes databas till beräknat total volym avloppsrening i kustmiljö.

Enligt Svenskt Vatten kan VA:s totala kostnader på ca 20 mdr kronor per år grovt fördelas på 45% dricksvatten och 55% avloppsvatten. Självkostnadsprincipen gäller, så avgiftsintäkterna ska täcka utgiftskostnaderna. Vilket ger att 11 mdr av avgifterna ska finansiera hanteringen av avloppsvatten.

Posten avloppsvatten består i sin tur av två delar, dagvatten och spillvatten. Det är bara spillvattnet som passerar genom reningsverken som vi är intresserade av i denna beräkning, varför vi börjar med kostnaderna för ledningsnät.

Grovt brukar Svenskt Vatten bedöma att ledningar svarar för ca 70 % av kostnaderna, alltså ca 7,7 mdr kronor. Eftersom spillvattennäten är något längre än dagvattennäten så kan grovt ca 60 % av 7,7 mdr föras på kontot för spillvattenledningar, alltså ca 4,5 mdr kronor. Läger man dessa 4,5 mdr till kostnaderna för avloppsrening så hamnar vi i storleksordningen $4,5 + (11 - 7,7) = 7,8$ mdr vilket avrundat blir ca 8 mdr kronor.

Eftersom invånarna som är påkopplade släpper ut ungefär samma föroreningsinnehåll och ungefär samma volym avloppsvatten per person så antar vi att tillflödet till reningsverket fördelas i proportion till antalet påkopplade personer (personekvivalenter). Det finns lokala undantag när exempelvis en stor livsmedelsindustri dominerar på en ort, men det bortser vi från i denna beräkning. Då fördelas 8 mdr kronor proportionellt på totala flödesvolymen i tabell 4a i SCB:s statistiska meddelande MI22SM1601 (ref 4) multiplicerat med volymen för gruppen kustnära reningsverk per recipient i samma tabell, vilket innebär en beräknad årlig omsättning för avloppsrening i dessa områden på 4,6 mdr kronor.

Identifierade kustnära avloppsreningsverk ur Bisnodes databas har volymskalats för att matcha denna omsättning. På samma vis har vi anpassat övriga nyckeltal till samma produktionsvolym i analysen. Däremot har vi inte justerat antalet avloppsreningsverk, utan analysen redovisar det ursprungliga antalet identifierade avloppsreningsverksamheter.

4a. Utsläppta vattenvolymer (1 000 m³) vid kommunala reningsverk 2014 och deras genomsnittliga halter (mg/l) av fosfor, kväve, BOD₇ och COD_{Cr}, efter reningsmetod, storlek och recipient

4a. Water discharges (1 000 m³) from municipal wastewater treatment plants in 2014, their average concentrations (mg/l) of phosphorus, nitrogen, BOD₇ and COD_{Cr}, by treatment method, size and recipient

	Vattenvolym 1 000 m ³	Halt (mg/l)			
		Fosfor	Kväve	BOD ₇	COD _{Cr}
Reningsmetod					
biologisk	2 560	0,21	21,6	18,0	62,2
kemisk	42 644	0,17	21,4	16,0	41,5
bio-kem (konv.)	281 939	0,25	21,8	8,4	40,1
bio-kem (kompl.)	23 898	0,17	18,2	6,6	39,3
bio-kem (kväve)	866 052	0,2	9,5	5,0	35,0
Storleksklass					
2 001 – 10 000	138 305	0,18	17,0	10,1	37,3
10 001 – 20 000	115 013	0,2	14,6	5,8	33,8
20 001 – 50 000	178 065	0,23	15,5	6,8	37,1
50 001 – 100 000	189 106	0,26	15,2	5,8	37,4
100 001-	596 603	0,2	10,2	5,3	36,5
Recipient					
Inland	509 436	0,2	15,0	7,0	34,8
Kustnära varav till	707 657	0,23	11,4	5,6	37,8
Bottenviken	23 135	0,34	36,8	14,0	52,2
Bottenhavet	64 378	0,3	26,4	7,9	42,7
Östersjön	333 870	0,2	9,1	3,5	34,9
Öresund	82 605	0,26	9,2	5,9	34,8
Kattegatt	179 011	0,21	8,2	7,5	40,3
Skagerrak	24 659	0,25	11,3	6,1	43,9
Totalt 2014	1 217 093	0,21	12,9	6,2	36,6
Totalt 2012	1 269 131	0,22	13,5	6,3	37,2
Totalt 2010	1 186 767	0,22	14,7	6,7	39,2
Totalt 2008	1 258 539	0,25	14,6	5,9	37,3
Totalt 2006	1 239 805	0,29	14,8	6,9	40,4
Totalt 2004	1 185 223	0,27	15,0	6,6	40,8
Totalt 2002	1 228 000	0,29	14,7	6,6	42,2
Totalt 2000	1 362 917	0,31	13,9	7,2	42,2
Totalt 1998	1 352 000	0,32	15,8	8,3	41,7

Fiske

Vi har hämtat räkenskaper för fiskenäringen från Havs och Vattenmyndighetens egen sammanställning (ref 5). Där redovisas verksamhet för runt 1 000 fiskeföretag med knappt 1 000 sysselsatta och något sjunkande i perioden 2010-2014. Även om vi inte vet exakt hur HaV beräknar fiskets förädlingsvärde, noterar vi att det varierar mellan knappt 700 till knappt 500 i perioden 2010 till 2013.

Tabell 13.1 Den svenska fiskeflottan*

Värden för kalenderår	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antal fartyg (st)	1507	1471	1415	1359	1322	1299	1267
Varav inaktiva (st)	359	339	351	328	304	278	290
Snittålder (år)	29,9	30,3	30,7	30,9	31,5	32,2	32,8
Snittlängd (m)	10,6	10,5	10,5	10,1	10,0	10,0	9,9
Fartygstonnage (tusen BT)	43,0	41,7	38,6	32,9	29,5	30,5	29,0
Motorstyrka (tusen kW)	211,8	207,9	196,4	178,2	169,1	170,7	163,9
Antal företag (st)	1211	1181	1134	1089	1056	1035	985
Antal anställda** (st)	1133	1019	990	974	942	886	---
Landad vikt (tusen ton)	214,1	199,3	204,4	173,4	136,5	177,6	166,1
Landat värde (miljoner kr)	1099	1066	986	1053	1081	1132	1011

* Fartyg i flottan 1/1 - 2014

**heltidsekvivalenter

Tabell 13.3 Förädlingsvärde över tid

Värden för ett kalenderår	Förädlingsvärde (miljoner kr)						Förädlingsvärde per heltidsekvivalent (1000-tals kr)					
År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Passiva <10m	64	48	39	61	35	36	180	166	128	215	143	145
Passiva 10-12m	35	28	25	27	27	26	312	303	309	320	290	354
Passiva >12m	10	6	7	10	10	7	339	308	281	437	716	436
Aktiva 10-12m	20	22	27	27	32	31	384	528	495	444	576	557
Aktiva 12-18m	68	82	74	56	69	59	450	517	590	480	588	529
Aktiva 18-24 m	70	88	95	80	72	68	495	625	750	557	461	472
Aktiva >24m	301	351	428	280	247	367	1034	1269	1544	1061	951	1539
Totalt	567	624	693	540	492	594	500	613	700	555	522	670

Samma typ av sammanställning redovisas också från EU (ref 6), Där fångstintäkter plus övriga intäkter varierar mellan 1 438 och 1 059 mkr i perioden 2010-2015.

Table 5.95 Sweden: National fleet statistics and economic performance results based on fleet segment level data.

Data source: MS data submissions under the DCF 2016 Fleet Economic (MARE/A3/AC(2016)); All monetary values have been adjusted for inflation; constant prices (2015). Data for 2015 and 2016 are projected.

Variable / indicator	unit	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Trend	Δ2015 to 2014	Δ2016 to 2015
Total number of vessels	(#)	1148	1132	1064	1031	1019	984	978	973	964		-1%	-1%
Total employed	(person)	1979.92	1758.45	1764.61	1679.08	1663	1576.7	1568.47	1,540	1,530		-2%	-1%
FTE	(#)	1,133	1,019	990	974	942	886	845	779	819		-6%	5%
Days at sea	(day)	102,732	96,589	85,094	83,690	78,918	77,739	77,669	72,208	75,490		-7%	5%
Energy consumption	(thousand litres)	41,377	62,219	54,130	40,900	47,369	48,106	41,072	41,113	44,847		0%	9%
Live weight of landings	(tonne)	213,201	199,298	204,400	173,343	136,459	177,622	166,103	202,060	208,535		22%	3%
Value of landings	(thousand €)	120,411	101,655	113,047	125,627	122,391	126,445	106,666	115,018	145,438		8%	26%
Income from landings	(thousand €)	120,411	101,655	113,047	125,627	122,391	126,445	106,666	115,018	145,438		8%	26%
Other income	(thousand €)	5,240	18,078	39,094	8,813	5,698	17,420	5,344	8,776	8,766		64%	0%
Wages and salaries of crew	(thousand €)	11,770	11,053	14,210	12,608	16,320	19,101	17,257	17,026	21,717		-1%	28%
Unpaid labour value	(thousand €)	18,411	15,148	14,792	16,714	14,432	14,475	15,246	14,229	14,115		-7%	-1%
Energy costs	(thousand €)	28,137	26,193	29,282	28,650	34,155	32,001	24,480	20,393	17,854		-17%	-12%
Repair & maintenance costs	(thousand €)	21,882	24,633	23,820	21,440	20,607	21,630	16,482	18,095	17,945		10%	-1%
Other variable costs	(thousand €)	5,977	6,960	8,989	12,668	10,073	8,758	8,793	8,267	10,081		-6%	22%
Other non-variable costs	(thousand €)	8,379	10,196	10,128	9,579	9,431	9,937	8,365	8,605	8,541		3%	-1%
Annual depreciation costs	(thousand €)	36,038	31,688	28,638	29,324	22,438	25,104	20,405	20,794	20,728		2%	0%
Opportunity cost of capital	(thousand €)	919	2,056	1,495	1,884	844	2,415	1,719	22	22		-99%	0%
Tangible asset value (replacement)	(thousand €)	161,169	155,770	154,110	158,345	124,175	141,216	113,076	115,735	115,354		2%	0%
Gross Value Added	(thousand €)	61,275	51,752	79,921	62,103	53,823	71,539	53,890	68,435	99,782		27%	46%
Gross profit	(thousand €)	31,095	25,551	50,919	32,781	23,072	37,963	21,387	37,181	63,950		74%	72%
Net profit	(thousand €)	- 5,862	- 8,193	20,786	1,573	- 210	10,444	- 737	16,364	43,201		2322%	164%

Med dessa siffror som utgångspunkt har vi justerat omsättnings- och sysselsättningsintervall för fiskeverksamheter i andra bolagsformer än aktiebolag i ingående databas, så att den summerade totalen för alla fiskeföretag i så hög utsträckning som möjligt matchar statistiken från HaV och EU.

Övriga parametrar i analysen har beräknat utifrån dessa anpassade omsättnings- och sysselsättningsintervall, med hjälp av genomsnittsvärden från ingående fiskeverksamheter i aktiebolagsform. På samma vis som beräkningar av verksamheter i andra bolagsformer i andra branscher. Aktiebolagens räkenskaper används ograverade i analysen.

Resultatet av anpassningen visar god överstämmelse med offentlig statistik för fisket på dessa parametrar i nedanstående tabell. Vi noterar också att även om inte vinstmått i EU statistiken är direkt jämförbara med vinstmättet i denna analys så visar båda måtten likartad variation i perioden, med bättre vinstmarginaler 2010, 2013 samt 2015 jämfört med åren 2011, 2012 och 2014.

Fiske	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Omsättning (tkr)	1 448 899	1 279 716	1 214 943	1 362 396	1 053 348	1 238 983
Förädlingsvärde (tkr)	605 453	439 684	450 022	599 129	443 490	586 058
Simpler-index	0,90	1,38	1,24	0,94	1,19	0,89
Ren vinst (EVA) (tkr)	62 979	-165 697	-106 506	38 814	-84 803	67 048
Antal anställda	1 044	1 001	939	889	847	772
Antal företag	1 103	1 118	1 104	1 015	1 046	1 004

Lantbruk

För lantbruken i enskilda firmor har en statistisk uppskattning av lönsamheten gjorts som stämts av med jordbruksverkets egen statistik.

Jordbruksverkets statistik behandlar främst:

- Förädlingsvärdet i hela jordbrukssektorn och den företagsinkomst som ska räcka för att ersätta lantbrukaren i form av lön och avkastning
- Typföretagens lönsamhet i olika delbranscher och storlekar på företag (i form av årsarbetstimmar)
- Skuldsidan hos lantbruksföretagen i genomsnitt per företag, i olika delbranscher och storlekar på företag.

Bisnode har utgått från att minsta storleken på lantbruk sysselsätter 0,7 personer. Därefter görs antagandet att detta årsarbete ska betalas med samma genomsnittliga personalkostnad som i aktiebolagen i de olika delbranscherna där beräkningen utgår från vad aktiebolagen rapporterar i lönekostnad och antal anställda i respektive delbransch. Gårdar med 0-1 anställda är då 69 223 st. sammanlagt, varav 67 064 drivs som enskilda firmor. Bisnode räknar inte med ett avkastningskrav på "eget kapital" i de enskilda lantbruken i denna klass.

För nästa storleksklass uppskattas 2-3 anställda och stäms av med jordbruksverkets statistik vad gäller större gårdar. Det finns 4 687 gårdar sammanlagt varav 1 147 drivs som aktiebolag. Vi räknar inte med ett avkastningskrav på eget kapital i de enskilda lantbruken i denna klass.

Den största klassen minst 4 anställda (upp till 216 anställda). Här liknas strukturen med ett aktiebolag i bemärkelsen att ägarna har finansiella intäkter, de har ett "eget kapital" att förränta där de förväntar sig en vinst, samt att de har obeskattade reserver, åtminstone vid nivån 6 eller fler anställda. Det finns här 1 146 gårdar varav 900 är aktiebolag.

Jämförelsen i tabellen nedan mellan jordbruksverkets egen statistik för lantbruket som helhet i Sverige 2010 till 2014 och Bisnodes egen uppskattning av lönsamheten hos företagen i sektorn enligt ovan, visar en mycket god överensstämmelse mellan använd databas i projektet och jordbruksverkets siffror. Faktorinkomst motsvarar förädlingsvärde i Simpler. Totalt produktionsvärde inklusive subventioner motsvarar omsättning i Simpler. Kostnaderna för insatsvaror, tjänster och avskrivningar motsvarar Inköp av varor och tjänster i Simpler.

Detta gör att Bisnode kan visa medellönsamhet för hela sektorn, de olika delbranscherna och de olika storleksklasserna.

5b. Resultatmått inom jordbrukssektorn 2010–2014, miljoner kr

5b. Economic results in the agricultural sector 2009–2014, million SEK

	2010-2014	2010	2011	2012	2013	2014
Värdet av vegetabilieproduktion		22 067	23 130	25 794	23 521	25 019
Värdet av animalieproduktion		22 964	23 835	23 566	25 382	25 550
Intäkter från jordbruks tjänster		2 528	2 719	2 792	3 056	3 229
Intäkter från sekundära icke-jordbruksaktiviteter		3 743	3 730	2 923	3 529	2 925
Totalt produktionsvärde	272 001	51 302	53 414	55 075	55 487	56 723
- Kostnader för insatsvaror och tjänster	196 840	36 540	38 094	39 452	41 425	41 329
Förädlingsvärde brutto till baspris		14 762	15 321	15 623	14 062	15 394
- Kapitalförslitning	47 136	8 919	9 300	9 596	9 647	9 674
Förädlingsvärde netto till baspris		5 843	6 021	6 027	4 415	5 720
+ Övriga produktionssubventioner	46 303	9 309	9 351	9 178	9 242	9 223
Faktorinkomst	74 330	15 152	15 372	15 205	13 658	14 943
- Löner och kollektiva avgifter		2 804	2 865	2 996	3 102	3 180
Driftöverskott netto		12 348	12 507	12 209	10 555	11 764
- Arrende- och hyreskostnader		2 314	2 471	2 565	2 667	2 872
- Nettoräntekostnader		1 678	2 695	2 788	2 688	2 239
Företagsinkomst		8 356	7 341	6 855	5 200	6 653
Faktorinkomst	74 330	15 152	15 372	15 205	13 658	14 943
Totalt produktionsvärde inkl subventioner	318 304	60 611	62 765	64 253	64 729	65 946
Kostn insatsvaror och tjänster inkl avskrivningar	243 976	45 459	47 394	49 048	51 072	51 003
Bisnode emulering	Total	2010	2011	2012	2013	2014
Förädlingsvärde (FV)	64 903	11 201	12 294	13 669	13 793	13 945
Omsättning	312 793	55 619	62 758	64 861	64 642	64 913
Inköp Varor/Tjänster	247 890	44 418	50 463	51 192	50 849	50 968
Antal anställda		65 693	67 469	69 617	66 229	67 469
Antal företag		75 659	77 352	80 004	75 077	76 340
Jordbruksverket vs Bisnode	Total	2010	2011	2012	2013	2014
Förädlingsvärde (FV)	115%	135%	125%	111%	99%	107%
Omsättning inkl subventioner	102%	109%	100%	99%	100%	102%
Inköp Varor/Tjänster inkl avskrivningar	98%	102%	94%	96%	100%	100%

För de mindre lantbruken (0-1 anställda samt 2-3 anställda) ser överensstämmelsen specifikt ut enligt nedan:

0-1 anst Jordbruksverket	Total	2012	2013	Jämförelse	0-1 anst Bisnode	Total	2012	2013
Förädlingsvärde (FV)	12 085	6 232	5 833	102%	Förädlingsvärde (FV)	11 811	5 988	5 823
Omsättning	58 921	30 702	28 219	100%	Omsättning	58 921	30 702	28 219
Inköp Varor/Tjänster	46 699	24 401	22 219	99%	Inköp Varor/Tjänster	47 110	24 714	22 396
Personalkostnad (PK)	31 109	15 847	15 212	103%	Personalkostnad (PK)	30 096	15 351	14 744
Kapitalkostnad (KK)	1 947	880	1 017	75%	Kapitalkostnad (KK)	2 588	1 173	1 415
Förädlingskostnad (FK)	33 057	16 727	16 319	101%	Förädlingskostnad (FK)	32 684	16 524	16 159
Simler-index	2,74	2,68	2,9	99%	Simler-index	2,77	2,76	2,78
2-3 anst Jordbruksverket	Total	2012	2013	Jämförelse	2-3 anst Bisnode	Total	2012	2013
Förädlingsvärde (FV)	6 991	3 683	3 318	99%	Förädlingsvärde (FV)	7 096	3 492	3 603
Omsättning	35 253	17 247	18 016	100%	Omsättning	35 253	17 247	18 006
Inköp Varor/Tjänster	28 129	13 498	14 612	100%	Inköp Varor/Tjänster	28 158	13 755	14 403
Personalkostnad (PK)	6 230	3 161	3 019	102%	Personalkostnad (PK)	6 135	3 116	3 019
Kapitalkostnad (KK)	1 596	696	910	92%	Kapitalkostnad (KK)	1 737	774	963
Förädlingskostnad (FK)	7 825	3 857	3 919	99%	Förädlingskostnad (FK)	7 872	3 890	3 982
Simler-index	1,12	1,05	1,0	101%	Simler-index	1,11	1,11	1,11

Bilaga 4 – Fördjupad data för delsektorerna

Detaljer Marin turism & rekreation

Turism & rekreation	Snitt per år (t kr)	Kustnära hotell/logi & besök	Båttillverkning/-utrustning	Fritidshandel	Kustnära restaurang
Förädlingsvärde/år	20 323 161	7 781 363	2 120 418	875 324	9 546 057
Omsättning/år	65 218 190	24 977 917	10 627 999	5 718 751	23 893 523
Exportandel (i första led)	6,6%	0,1%	37,8%	4,5%	0,1%
Rörelseresultat/år	2 236 322	906 949	398 996	158 939	771 437
Personalkostnad/år	17 197 563	6 307 933	1 663 703	645 332	8 580 595
Kapitalkostnad/år	2 322 492	1 186 340	360 293	244 168	531 691
Personaleffektivitet	0,85	0,81	0,78	0,74	0,90
Kapitaleffektivitet	0,11	0,15	0,17	0,28	0,06
Simpler-index	0,96	0,96	0,95	1,02	0,95
Ren vinst (EVA)/år	803 106	287 089	96 422	-14 176	433 771
Antal anställda/år	45 115	14 879	3 299	1 542	25 395
Antal företag/år	9 461	2 521	975	944	5 030
Soliditet	34,7%	36,3%	36,3%	40,3%	28,4%
Investeringar/år (Brutto)	4 179 838				
Investeringar/år (Netto)	3 193 762				
Vinstdynamik (EVA)	+/- 1 211 399				

Turism & rekreation		
	(AB)	90%
FV	(Koncern)	65%
	(Utlandsägt)	14%
	(AB)	87%
# Anställda	(Koncern)	57%
	(Utlandsägt)	12%
	(AB)	60%
# Företag	(Koncern)	21%
	(Utlandsägt)	1,4%

Andel värdeskapande per hav

Fördelning Marin turism & rekreation

Företag rangordande efter ren vinst (EVA)

	10% lägsta	10% högsta	Totalt
Företag (andel)	10%	10%	100%
Företag (antal)	1 031	1 030	10 308
Ren vinst (t kr)	-2 042 023	4 453 822	2 890 211
Förädlingsvärde (andel)	11%	55%	100%
Förädlingsvärde (t kr)	2 640 725	13 723 786	24 807 381
Anställda (andel)	20%	37%	100%
Anställda (antal)	10 001	18 670	49 853
Omsättning (andel)	17%	49%	100%
Omsättning (t kr)	12 352 677	35 799 027	73 079 108
Ren vinst per företag (t kr)	-1 981	4 324	280
Ren vinst per anställd (t kr)	-204	239	58
Förädlingsvärde per företag (t kr)	2 561	13 324	2 407
Förädlingsvärde per anställd (t kr)	264	735	498
Anställda per företag (antal)	9,7	18,1	4,8

Detaljer Sjöfart

Sjöfart	Snitt per år (t kr)	Godstrafik	Reguljär	Icke reguljär
			Passagerartrafik	Passagerartrafik
Förädlingsvärde/år	7 777 353	3 504 971	2 976 727	1 295 655
Omsättning/år	36 473 721	20 953 915	13 015 423	2 504 383
Exportandel (i första led)	0,4%	0,7%	0,0%	0,6%
Rörelseresultat/år	-127 499	-230 257	-141 337	244 095
Personalkostnad/år	6 280 648	2 799 622	3 006 320	474 706
Kapitalkostnad/år	3 305 558	2 178 174	328 000	799 384
Personaleffektivitet	0,81	0,80	1,01	0,37
Kapitaleffektivitet	0,43	0,62	0,11	0,62
Simpler-index	1,23	1,42	1,12	0,98
Ren vinst (EVA)/år	-1 808 853	-1 472 825	-357 593	21 565
Antal anställda/år	11 747	4 038	6 601	1 107
Antal företag/år	896	303	92	502
Soliditet	40,3%	40,6%	31,0%	44,4%
Investeringar/år (Brutto)	-319 345			
Investeringar/år (Netto)	-673 608			
Vinstdynamik (EVA)	+/- 129 248			

Sjöfart		
	(AB)	100%
FV	(Koncern)	93%
	(Utlandsägt)	34%
	(AB)	100%
# Anställda	(Koncern)	92%
	(Utlandsägt)	38%
	(AB)	80%
# Företag	(Koncern)	40%
	(Utlandsägt)	7,1%

Andel värdeskapande per hav

Fördelning Sjöfart

Företag rangordande efter ren vinst (EVA)

	10% lägsta	10% högsta	Totalt
Företag (andel)	10%	10%	100%
Företag (antal)	91	90	902
Ren vinst (t kr)	-1 873 866	2 566 617	737 936
Förädlingsvärde (andel)	15%	60%	100%
Förädlingsvärde (t kr)	1 357 468	5 450 471	9 106 752
Anställda (andel)	33%	27%	100%
Anställda (antal)	3 301	2 702	10 119
Omsättning (andel)	41%	45%	100%
Omsättning (t kr)	15 122 681	16 656 565	36 647 008
Ren vinst per företag (t kr)	-20 592	28 518	818
Ren vinst per anställd (t kr)	-568	950	73
Förädlingsvärde per företag (t kr)	14 917	60 561	10 096
Förädlingsvärde per anställd (t kr)	411	2 017	900
Anställda per företag (antal)	36,3	30,0	11,2

Detaljer Fartygstillverkning/utrustning

Fartygstillverkning	Snitt per år (t kr)	Fartygstillverkare	Reparation/ Underhåll	
			Uthyrning/Leasing	
Förädlingsvärde/år	6 549 490	5 124 679	1 190 204	234 608
Omsättning/år	25 034 316	20 525 048	3 840 468	668 800
Exportandel (i första led)	39,1%	47,1%	3,1%	0,0%
Rörelseresultat/år	1 451 697	1 209 634	115 665	126 398
Personalkostnad/år	4 220 327	3 170 766	1 016 034	33 527
Kapitalkostnad/år	1 541 692	1 138 241	151 308	252 142
Personaleffektivitet	0,64	0,62	0,85	0,14
Kapitaleffektivitet	0,24	0,22	0,13	1,07
Simpler-index	0,88	0,84	0,98	1,22
Ren vinst (EVA)/år	787 472	815 671	22 861	-51 061
Antal anställda/år	7 030	4 989	1 983	59
Antal företag/år	1 145	237	836	73
Soliditet	33,0%	34,5%	35,3%	26,0%
Investeringar/år (Brutto)	199 896			
Investeringar/år (Netto)	-502 886			
Vinstdynamik (EVA)	+/- 124 994			

Fartygstillverkning		
(AB)		99%
FV (Koncern)		91%
(Utländsägt)		64%
(AB)		99%
# Anställda (Koncern)		83%
(Utländsägt)		53%
(AB)		56%
# Företag (Koncern)		19%
(Utländsägt)		3,6%

Andel värdeskapande per hav

Fördelning Fartygstillverkning/utrustning

Företag rangordande efter ren vinst (EVA)

	10% lägsta	10% högsta	Totalt
Företag (andel)	10%	10%	100%
Företag (antal)	122	121	1 212
Ren vinst (t kr)	-329 902	1 325 163	1 053 897
Förädlingsvärde (andel)	11%	79%	100%
Förädlingsvärde (t kr)	715 470	4 993 817	6 319 881
Anställda (andel)	22%	61%	100%
Anställda (antal)	1 398	3 810	6 256
Omsättning (andel)	15%	76%	100%
Omsättning (t kr)	3 359 170	17 222 111	22 590 166
Ren vinst per företag (t kr)	-2 704	10 952	870
Ren vinst per anställd (t kr)	-236	348	168
Förädlingsvärde per företag (t kr)	5 865	41 271	5 214
Förädlingsvärde per anställd (t kr)	512	1 311	1 010
Anställda per företag (antal)	11,5	31,5	5,2

Detaljer Hamn och Stödtjänster

Hamn och Stödtjänster	Snitt per år (t kr)	Hamnar	Sjötransporttjänster
Förädlingsvärde/år	6 219 330	4 439 580	1 779 750
Omsättning/år	22 032 594	17 654 687	4 377 907
Exportandel (i första led)	25,5%	31,0%	3,3%
Rörelseresultat/år	1 075 139	774 676	300 463
Personalkostnad/år	4 753 483	3 311 222	1 442 260
Kapitalkostnad/år	1 530 065	1 264 879	265 186
Personaleffektivitet	0,76	0,75	0,81
Kapitaleffektivitet	0,25	0,28	0,15
Simper-index	1,01	1,03	0,96
Ren vinst (EVA)/år	-64 219	-136 522	72 303
Antal anställda/år	7 167	5 304	1 863
Antal företag/år	375	109	267
Soliditet	37,5%	38,7%	32,5%
Investeringar/år (Brutto)	1 948 795		
Investeringar/år (Netto)	1 354 350		
Vinstdynamik (EVA)	+/- 136 382		

Hamn och Stödtjänster		
	(AB)	99%
FV	(Koncern)	85%
	(Utlandsägt)	21%
# Anställda	(AB)	99%
	(Koncern)	82%
	(Utlandsägt)	25%
# Företag	(AB)	81%
	(Koncern)	49%
	(Utlandsägt)	9,8%

Andel värdeskapande per hav

Fördelning Hamn och Stödtjänster

Företag rangordande efter ren vinst (EVA)

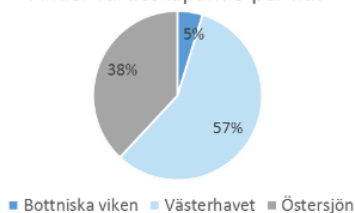
	10% lägsta	10% högsta	Totalt
Företag (andel)	10%	10%	100%
Företag (antal)	41	40	409
Ren vinst (t kr)	-1 183 716	956 137	-124 506
Förädlingsvärde (andel)	9%	65%	100%
Förädlingsvärde (t kr)	494 615	3 724 623	5 774 499
Anställda (andel)	26%	41%	100%
Anställda (antal)	1 629	2 625	6 344
Omsättning (andel)	38%	39%	100%
Omsättning (t kr)	7 712 857	8 063 566	20 532 415
Ren vinst per företag (t kr)	-28 871	23 903	-304
Ren vinst per anställd (t kr)	-727	364	-20
Förädlingsvärde per företag (t kr)	12 064	93 116	14 119
Förädlingsvärde per anställd (t kr)	304	1 419	910
Anställda per företag (antal)	39,7	65,6	15,5

Detaljer Marint fiske & vattenbruk

Marint Fiske & Vattenbruk	Snitt per år (t kr)	Fisk- & skaldjursberedning	Fiskedetaljhandel	Fiskepartihandel	Marint yrkesfiske & vattenbruk
Förädlingsvärde/år	4 955 921	1 212 243	422 043	2 800 995	520 639
Omsättning/år	29 497 031	6 083 689	1 585 203	20 561 758	1 266 381
Exportandel (i första led)	11,5%	18,4%	0,3%	9,9%	17,6%
Rörelseresultat/år	1 149 136	277 206	56 001	777 765	38 165
Personalkostnad/år	3 589 098	896 777	355 111	1 912 679	424 532
Kapitalkostnad/år	810 574	238 459	21 267	423 380	127 468
Personaleffektivitet	0,72	0,74	0,84	0,68	0,82
Kapitaleffektivitet	0,16	0,20	0,05	0,15	0,24
Simpler-index	0,89	0,94	0,89	0,83	1,06
Ren vinst (EVA)/år	556 249	77 008	45 666	464 937	-31 361
Antal anställda/år	7 891	2 044	916	4 015	915
Antal företag/år	2 852	209	329	1 255	1 065
Soliditet	39,4%	50,7%	28,7%	37,0%	32,9%
Investeringar/år (Brutto)	972 078				
Investeringar/år (Netto)	416 361				
Vinstdynamik (EVA)	+/- 233 393				

Marint Fiske/Vattenbruk		
	(AB)	93%
FV	(Koncern)	68%
	(Utlandsägt)	30%
	(AB)	89%
# Anställda	(Koncern)	58%
	(Utlandsägt)	23%
	(AB)	44%
# Företag	(Koncern)	14%
	(Utlandsägt)	2,3%

Andel värdeskapande per hav

Fördelning Marint fiske & vattenbruk

Företag rangordande efter ren vinst (EVA)

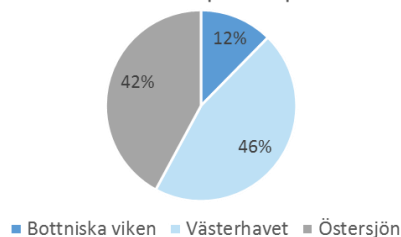
	10% lägsta	10% högsta	Totalt
Företag (andel)	10%	10%	100%
Företag (antal)	291	285	2 850
Ren vinst (t kr)	-465 471	1 631 717	1 142 903
Förädlingsvärde (andel)	9%	75%	100%
Förädlingsvärde (t kr)	478 285	4 212 709	5 619 297
Anställda (andel)	22%	51%	100%
Anställda (antal)	1 718	3 999	7 854
Omsättning (andel)	15%	67%	100%
Omsättning (t kr)	4 826 404	21 795 552	32 371 750
Ren vinst per företag (t kr)	-1 600	5 725	401
Ren vinst per anställd (t kr)	-271	408	146
Förädlingsvärde per företag (t kr)	1 644	14 781	1 972
Förädlingsvärde per anställd (t kr)	278	1 053	715
Anställda per företag (antal)	5,9	14,0	2,8

Detaljer Vattenbyggnad & muddring

Vattenbyggnad	Snitt per år (t kr)	Vattenbyggnad
Förädlingsvärde/år	975 068	975 068
Omsättning/år	4 560 086	4 560 086
Exportandel (i första led)	1,1%	1,1%
Rörelseresultat/år	178 975	178 975
Personalkostnad/år	774 569	774 569
Kapitalkostnad/år	79 400	79 400
Personaleffektivitet	0,79	0,79
Kapitaleffektivitet	0,08	0,08
Simpler-index	0,88	0,88
Ren vinst (EVA)/år	121 099	121 099
Antal anställda/år	1 357	1 357
Antal företag/år	173	173
Soliditet	26,6%	26,6%
Investeringar/år (Brutto)	333 402	
Investeringar/år (Netto)	285 309	
Vinstdynamik (EVA)	+/- 41 757	

Vattenbyggnad		
(AB)		82%
FV (Koncern)		69%
(Utlandsägt)		17%
(AB)		85%
# Anställda (Koncern)		68%
(Utlandsägt)		14%
(AB)		69%
# Företag (Koncern)		26%
(Utlandsägt)		4,5%

Andel värdeskapande per hav

Fördelning Vattenbyggnad & muddring

Företag rangordande efter ren vinst (EVA)

	10% lägsta	10% högsta	Totalt
Företag (andel)	10%	10%	100%
Företag (antal)	23	23	225
Ren vinst (t kr)	-88 024	228 209	169 266
Förädlingsvärde (andel)	17%	64%	100%
Förädlingsvärde (t kr)	175 400	662 611	1 043 027
Anställda (andel)	26%	49%	100%
Anställda (antal)	358	662	1 354
Omsättning (andel)	40%	45%	100%
Omsättning (t kr)	2 139 149	2 377 752	5 341 907
Ren vinst per företag (t kr)	-3 827	9 922	752
Ren vinst per anställd (t kr)	-246	345	125
Förädlingsvärde per företag (t kr)	7 626	28 809	4 636
Förädlingsvärde per anställd (t kr)	490	1 001	770
Anställda per företag (antal)	15,6	28,8	6,0

Detaljer Industri

Industri	Snitt per år (t kr)	Kemisk	Kärnkraft	Life Science	Livsmedel	Stål/Metall/ Verkstad	Trä/Papper/ Massa	Gruvor/Utvinning
Förädlingsvärde/år	99 793 281	13 142 240	2 473 055	21 561 303	11 691 750	35 259 988	13 380 865	2 284 080
Omsättning/år	536 171 616	146 365 630	19 819 740	35 548 547	55 338 800	204 736 215	70 389 611	3 973 073
Exportandel (i första led)	44,2%	46,7%	0,1%	38,2%	29,5%	51,1%	47,8%	15,2%
Rörelseresultat/år	27 966 859	4 191 440	-430 948	10 543 747	3 538 806	4 683 592	4 850 293	589 928
Personalkostnad/år	54 728 944	7 378 259	2 672 646	4 904 989	7 566 953	23 441 591	8 324 455	440 051
Kapitalkostnad/år	39 978 818	5 523 838	2 650 191	13 316 114	2 776 638	9 817 031	3 940 978	1 954 029
Personaleffektivitet	0,55	0,56	1,08	0,23	0,65	0,66	0,62	0,19
Kapitaleffektivitet	0,40	0,42	1,07	0,62	0,24	0,28	0,29	0,86
Simpler-index	0,95	0,98	2,15	0,85	0,88	0,94	0,92	1,05
Ren vinst (EVA)/år	5 085 519	240 142	-2 849 782	3 340 201	1 348 159	2 001 367	1 115 431	-110 000
Antal anställda/år	83 568	10 087	3 478	5 669	14 828	35 820	12 998	689
Antal företag/år	1 992	319	3	63	1 129	157	138	186
Soliditet	48,2%	47,1%	21,3%	89,0%	49,4%	30,6%	45,4%	59,1%
Investeringar/år (Brutto)	26 094 006							
Investeringar/år (Netto)	14 436 193							
Vinstdynamik (EVA)	+/- 565 175							

Industri		
FV	(AB)	100%
	(Koncern)	98%
	(Utlandsägt)	69%
# Anställda	(AB)	99%
	(Koncern)	95%
	(Utlandsägt)	59%
# Företag	(AB)	79%
	(Koncern)	38%
	(Utlandsägt)	11%

Andel värdeskapande per hav

Fördelning Industri

Företag rangordande efter ren vinst (EVA)

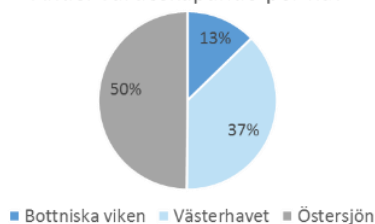
	10% lägsta	10% högsta	Totalt
Företag (andel)	10%	10%	100%
Företag (antal)	230	230	2 300
Ren vinst (t kr)	-22 429 880	30 079 499	7 827 895
Förädlingsvärde (andel)	12%	84%	100%
Förädlingsvärde (t kr)	12 402 851	86 722 018	103 564 939
Anställda (andel)	38%	52%	100%
Anställda (antal)	32 564	44 195	84 704
Omsättning (andel)	32%	65%	100%
Omsättning (t kr)	186 517 309	384 026 347	589 277 462
Ren vinst per företag (t kr)	-97 521	130 780	3 403
Ren vinst per anställd (t kr)	-689	681	92
Förädlingsvärde per företag (t kr)	53 925	377 052	45 028
Förädlingsvärde per anställd (t kr)	381	1 962	1 223
Anställda per företag (antal)	141,6	192,2	36,8

Detaljer Avfall och Avloppsverk

Avfall & Avloppsverk	Snitt per år (t kr)	Avfallshantering	Avloppsverk
Förädlingsvärde/år	10 613 300	9 293 316	1 319 985
Omsättning/år	36 483 980	31 879 037	4 604 943
Exportandel (i första led)	9,1%	9,9%	0,0%
Rörelseresultat/år	3 188 375	2 869 518	318 857
Personalkostnad/år	6 962 554	5 976 892	985 662
Kapitalkostnad/år	3 379 288	3 039 521	339 767
Personaleffektivitet	0,66	0,64	0,75
Kapitaleffektivitet	0,32	0,33	0,26
Simpler-index	0,97	0,97	1,00
Ren vinst (EVA)/år	271 459	276 903	-5 444
Antal anställda/år	13 202	11 383	1 818
Antal företag/år	1 048	927	122
Soliditet	39,4%	44,1%	10,1%
Investeringar/år (Brutto)	4 735 446		
Investeringar/år (Netto)	4 000 652		
Vinstdynamik (EVA)	+/- 209 451		

Avfall & Avloppsverk		
(AB)		95%
FV (Koncern)		88%
(Utlandsägt)		31%
(AB)		92%
# Anställda (Koncern)		82%
(Utlandsägt)		21%
(AB)		61%
# Företag (Koncern)		33%
(Utlandsägt)		3,5%

Andel värdeskapande per hav

Fördelning Avfall och Avloppsverk

Företag rangordande efter ren vinst (EVA)

	10% lägsta	10% högsta	Totalt
Företag (andel)	10%	10%	100%
Företag (antal)	138	133	1 334
Ren vinst (t kr)	-1 035 558	1 144 102	279 688
Förädlingsvärde (andel)	26%	49%	100%
Förädlingsvärde (t kr)	2 692 489	4 972 301	10 229 535
Anställda (andel)	23%	44%	100%
Anställda (antal)	3 030	5 888	13 410
Omsättning (andel)	38%	42%	100%
Omsättning (t kr)	13 527 568	15 012 368	35 527 908
Ren vinst per företag (t kr)	-7 504	8 602	210
Ren vinst per anställd (t kr)	-342	194	21
Förädlingsvärde per företag (t kr)	19 511	37 386	7 668
Förädlingsvärde per anställd (t kr)	889	844	763
Anställda per företag (antal)	22,0	44,3	10,1

Detaljer Areell näring

Snitt per år (t kr)		Djur	Kött&Ägg&Fisk	Mjolk	Odling	Skog
Areell näring						
Förädlingsvärde/år	6 814 696	143 157	425 409	525 329	2 556 883	3 163 917
Omsättning/år	32 006 612	637 970	2 337 253	2 342 199	10 129 827	16 559 363
Exportandel (i första led)	3,8%	19,8%	1,1%	0,0%	1,2%	5,6%
Rörelseresultat/år	-206 873	1 694	-94 840	80 108	-1 405 848	1 212 012
Personalkostnad/år	6 354 944	116 995	508 098	430 093	3 663 913	1 635 844
Kapitalkostnad/år	3 315 501	72 867	90 834	103 845	698 327	2 349 628
Personaleffektivitet	0,93	0,82	1,19	0,82	1,43	0,52
Kapitaleffektivitet	0,49	0,51	0,21	0,20	0,27	0,74
Simpler-index	1,42	1,33	1,41	1,02	1,71	1,26
Ren vinst (EVA)/år	-2 855 748	-46 705	-173 522	-8 609	-1 805 357	-821 555
Antal anställda/år	20 319	295	2 137	1 657	14 128	2 104
Antal företag/år	28 587	716	1 780	1 063	11 521	13 509
Soliditet	38,5%	45,1%	18,0%	13,1%	26,8%	47,0%
Investeringar/år (Brutto)	2 605 691					
Investeringar/år (Netto)	2 327 992					
Vinstdynamik (EVA)	+/- 2 006 670					

Areell näring		
(AB)		69%
FV (Koncern)		47%
(Utlandsägt)		4%
(AB)		26%
# Anställda (Koncern)		10%
(Utlandsägt)		1%
(AB)		6%
# Företag (Koncern)		1%
(Utlandsägt)		0,1%

Andel värdeskapande per hav

Fördelning Areell näring

Företag rangordnande efter ren vinst (EVA)

	10% lägsta	10% högsta	Totalt
Företag (andel)	11%	10%	100%
Företag (antal)	3 206	2 830	28 808
Ren vinst (t kr)	-2 090 369	2 097 313	-2 035 081
Förädlingsvärde (andel)	21%	61%	100%
Förädlingsvärde (t kr)	1 535 326	4 379 386	7 195 864
Anställda (andel)	28%	22%	100%
Anställda (antal)	5 549	4 334	20 124
Omsättning (andel)	28%	56%	100%
Omsättning (t kr)	8 890 574	17 443 994	31 382 959
Ren vinst per företag (t kr)	-652	741	-71
Ren vinst per anställd (t kr)	-377	484	-101
Förädlingsvärde per företag (t kr)	479	1 547	250
Förädlingsvärde per anställd (t kr)	277	1 010	358
Anställda per företag (antal)	1,7	1,5	0,7

Detaljer Västerhavet

Analyserade Sektorer	Areell näring	Avfall&Avloppsverk	Turism & rekreation	Fartygstillverkning	Hamn och Stödtjänster	Industri	Marint Fiske och Vattenbruk	Sjöfart	Vattenbyggnad
Förädlingsvärde/år	6 814 696	10 613 300	20 323 161	6 549 490	6 219 330	99 793 281	4 955 921	7 777 353	975 068
Omsättning/år	32 006 612	36 483 980	65 218 190	25 034 316	22 032 594	536 171 616	29 497 031	36 473 721	4 560 086
Exportandel (i första led)	3,8%	9,1%	6,6%	39,1%	25,5%	44,2%	11,5%	0,4%	1,1%
Rörelseresultat/år	-206 873	3 188 375	2 236 322	1 451 697	1 075 139	27 966 859	1 149 136	-127 499	178 975
Personalkostnad/år	6 354 944	6 962 554	17 197 563	4 220 327	4 753 483	54 728 944	3 589 098	6 280 648	774 569
Kapitalkostnad/år	3 315 501	3 379 288	2 322 492	1 541 692	1 530 065	39 978 818	810 574	3 305 558	79 400
Personaleffektivitet	0,93	0,66	0,85	0,64	0,76	0,55	0,72	0,81	0,79
Kapitaleffektivitet	0,49	0,32	0,11	0,24	0,25	0,40	0,16	0,43	0,08
Simpler-index	1,42	0,97	0,96	0,88	1,01	0,95	0,89	1,23	0,88
Ren vinst (EVA)/år	-2 855 748	271 459	803 106	787 472	-64 219	5 085 519	556 249	-1 808 853	121 099
Antal anställda/år	20 319	13 202	45 115	7 030	7 167	83 568	7 891	11 747	1 357
Antal företag/år	28 587	1 048	9 461	1 145	375	1 992	2 852	896	173
Soliditet	38,5%	39,4%	34,7%	33,0%	37,5%	48,2%	39,4%	40,3%	26,6%

Västerhavet		
	(AB)	96%
FV	(Koncern)	88%
	(Utlandsäkt)	44%
	(AB)	90%
# Anställda	(Koncern)	77%
	(Utlandsäkt)	38%
	(AB)	34%
# Företag	(Koncern)	13%
	(Utlandsäkt)	2,3%

Detaljer Östersjön

Östersjön	Areell näring	Avfall&Avloppsverk	Turism & rekreation	Fartygstillverkning	Hamn och Stödtjänster	Industri	Marint Fiske och Vattenbruk	Sjöfart	Vattenbyggnad
Förädlingsvärde/år	2 998 926	5 297 289	10 968 258	1 401 781	2 036 358	51 221 890	1 892 952	3 508 870	410 538
Omsättning/år	13 124 244	18 652 659	32 382 785	4 393 787	5 758 095	186 709 188	11 666 280	12 336 887	1 967 244
Exportandel (i första led)	5,2%	9,4%	1,0%	19,1%	16,3%	43,1%	9,0%	0,8%	1,4%
Rörelseresultat/år	-357 026	2 015 774	1 082 017	214 854	291 318	16 402 136	381 056	99 930	71 122
Personalkostnad/år	3 063 631	3 024 018	9 330 913	1 047 672	1 706 044	20 864 162	1 446 315	2 873 955	330 918
Kapitalkostnad/år	1 231 305	2 262 942	1 293 436	338 429	595 203	26 326 521	255 848	1 330 429	30 866
Personaleffektivitet	1,02	0,57	0,85	0,75	0,84	0,41	0,76	0,82	0,81
Kapitaleffektivitet	0,41	0,43	0,12	0,24	0,29	0,51	0,14	0,38	0,08
Simpler-index	1,43	1,00	0,97	0,99	1,13	0,92	0,90	1,20	0,88
Ren vinst (EVA)/år	-1 296 010	10 330	343 909	15 679	-264 890	4 031 207	190 789	-695 515	48 754
Antal anställda/år	10 352	5 609	24 678	1 822	2 361	31 099	3 186	5 594	573
Antal företag/år	12 999	483	4 979	559	148	935	1 185	456	87
Soliditet	32,7%	48,8%	36,8%	24,7%	38,1%	60,1%	36,4%	39,0%	27,9%

Östersjön		
	(AB)	96%
FV	(Koncern)	89%
	(Utlandsäkt)	64%
	(AB)	86%
# Anställda	(Koncern)	69%
	(Utlandsäkt)	36%
	(AB)	29%
# Företag	(Koncern)	10%
	(Utlandsäkt)	1,3%

Detaljer Bottniska Viken

Bottniska viken	Areell näring	Avfall&Avloppsverk	Turism & rekreation	Fartygstillverkning	Hamn och Stödtjänster	Industri	Marint Fiske och Vattenbruk	Sjöfart	Vattenbyggnad
Förädlingsvärde/år	2 202 810	1 351 040	1 500 644	868 676	614 003	15 536 190	228 711	251 843	120 685
Omsättning/år	12 982 760	4 418 364	4 000 342	3 326 465	1 621 970	76 400 919	1 310 680	1 832 686	449 993
Exportandel (i första led)	0,4%	8,9%	1,8%	52,1%	10,4%	41,0%	6,3%	0,1%	0,5%
Rörelseresultat/år	624 691	292 921	194 832	210 194	191 141	5 056 633	-6 681	10 713	19 135
Personalkostnad/år	1 456 409	1 014 980	1 253 077	398 798	415 839	9 444 158	230 229	176 873	93 662
Kapitalkostnad/år	1 404 557	265 387	143 278	286 144	129 224	5 004 986	34 166	48 079	15 909
Personaleffektivitet	0,66	0,75	0,84	0,46	0,68	0,61	1,01	0,70	0,78
Kapitaleffektivitet	0,64	0,20	0,10	0,33	0,21	0,32	0,15	0,19	0,13
Simpler-index	1,30	0,95	0,93	0,79	0,89	0,93	1,16	0,89	0,91
Ren vinst (EVA)/år	-658 156	70 673	104 288	183 733	68 940	1 087 046	-35 684	26 890	11 114
Antal anställda/år	3 763	1 974	3 520	689	698	14 885	552	334	170
Antal företag/år	7 744	206	990	68	65	286	352	62	35
Soliditet	44,6%	21,5%	34,2%	32,7%	29,4%	34,5%	33,2%	44,8%	36,1%

Bottniska viken		
	(AB)	98%
FV	(Koncern)	93%
	(Utlandsägt)	29%
	(AB)	86%
# Anställda	(Koncern)	77%
	(Utlandsägt)	23%
	(AB)	14%
# Företag	(Koncern)	5%
	(Utlandsägt)	0,7%

Referenser

- Ref 1: EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE-GENERAL ENVIRONMENT, Directorate C - Quality of Life, Water & Air, ENV.C.2 - Marine Environment & Water Industry; CTTEE_14-2016-04 - Proposal for a Commission Directive replacing Annex III MSFD_draft v5; dated 14/06/2016.
- Ref 2: Havs- och vattenmyndigheten – God havsmiljö 2020 – Marin strategi för Nordsjön och Östersjön, Del 1: Inledande bedömning av miljötillstånd och socioekonomisk analys; Mats Ivarsson och Karin Pettersson; ISBN 978-91-87025-21-1; daterad 2012-12-17.
- Ref 3: Den svenska maritima näringen - 2007 – 2011; Andreas Hanning - Lighthouse & Chalmers Tekniska Högskola; VINNOVA Analys VA 2013:09; ISBN: 978-91-86517-91-5; utgiven april 2013.
- Ref 4: SCB statistiska meddelanden – MI 22 SM 1601, Utsläpp till vatten och slamproduktion 2014 – Kommunala reningsverk, massa- och pappersindustri samt viss övrig industri; URN:NBN:SE:SCB-2016-MI22SM1601_pdf; utkom den 1 april 2016.
- Ref 5: Havs- och vattenmyndigheten - Verksamheten inom EU:s gemensamma fiskeripolitik under 2014; Dnr 1-2014; daterad 2015-02-23.
- Ref 6: European Commission Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) – The 2016 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (STECF 16-11); Publications Office of the European Union, Luxembourg; ISBN 978-92-79-64633-1; doi:10.2788/842673

En ekonomisk analys av sektorer som är beroende av havet

Underlag till inledande bedömning 2018 inom havsmiljöförordningen

Beskrivande text

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:25
ISBN XXXX-XXXX

Havs- och vattenmyndigheten
Postadress: Box 11 930, 404 39 Göteborg
Besök: Gullbergs Strandgata 15, 404 39 Göteborg
Tel:
www.havochvatten.se

**Havs
och Vatten
myndigheten**

